

Markku Halvari ja Sirpa Tolonen

LUKULEIRILTÄ LUKUINTOA!

Lukuleirin suunnittelu ja toteutus Kolarin kunnankirjastossa

LUKULEIRILTÄ LUKUINTOA!

Lukuleirin suunnittelu ja toteutus Kolarin kunnankirjastossa

Markku Halvari
Sirpa Tolonen
Opinnäytetyö
Kevät 2014
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijät: Markku Halvari ja Sirpa Tolonen
Opinnäytetyön nimi: Lukuleiriltä lukuintoa! Lukuleirin suunnittelu ja toteutus Kolarin kunnankirjastossa
Työn ohjaaja: Mira Jurvansuu
Työn valmistumislukukausi ja – vuosi: Kevät 2014
Sivumäärä: 46 + 13 liitesivua

Opinnäytetyömme tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa peruskoulun neljäs-, viides- ja kuudesluokkalaisille kirjastossa pidettävä yön yli kestävä Lukuleiri. Leirin tarkoituksena oli tutustuttaa nuoria kirjastoon ja sen henkilökuntaan sekä siten houkutella nuoria kirjaston käyttäjiksi ja kirjojen lukijoiksi. Lukuleirin tärkein tavoite oli nuorten lukemisharrastuksen lisääminen.

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen ja käytännönläheinen. Toiminnallisen opinnäytetyön luonteeseen ei kuulu tutkimusongelmien erittely, vaan pääosassa on usein jonkinlainen kehittämistehtävä. Tässä työssä kehittämistehtävänä oli Lukuleirin suunnittelu ja toteuttaminen Kolarin kunnankirjastossa.

Opinnäytetyö koostuu teoriaosasta ja toiminnallisen osan kuvaamisesta. Teoriaosuudessa käsittelemme lasten ja nuorten kirjastotyötä, kirjaston ja koulun yhteistyötä sekä nuorten lukuharrastuksen muuttumista.

Toiminnallinen osuus koostuu vuoden 2013 Lukuleiriä varten kehitellystä suunnitelmasta, joka testattiin syksyn Lukuleirillä. Saadun kokemuksen ja palautteen perusteella laadittiin opas, jota voidaan hyödyntää suunniteltaessa seuraavien Lukuleirien järjestämistä.

Opinnäytetyön tavoite saatiin toteutettua, ja Lukuleiristä saatu palaute on ollut erittäin hyvää. Yli 60 % Kolarin koulujen neljäs- ja viidesluokkalaista osallistui vuoden 2013 Lukuleirille. Suuren osallistujamäärän vuoksi jouduimme jättämään kuudesluokkalaiset tältä Lukuleiriltä pois. Työn tulos, eli opas Lukuleirin järjestämisestä, saatiin tehtyä.

Asiasanat:

kirjastot, nuortenkirjastotyö, lukemisen edistäminen, tapahtumat, laajennettu kirjastotoiminta, yökirjastot, Lukuleiri

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Library and Information Services

Authors: Markku Halvari and Sirpa Tolonen

Title of thesis: Enthusiasm for reading from Reading Camp! How to plan and execute a Reading Camp at the Kolari municipal library

Supervisor: Mira Jurvansuu

Term and year when the thesis was submitted : Spring 2014

Number of pages: 46 + 13 appendixes

The target of our thesis was to plan and execute an overnight Reading Camp in the Kolari municipal library for school kids from 4th to 6th grade. The aim of a Reading Camp is to familiarize school kids with the library and its personnel and to encourage these young people to become library users. Most importantly, the Reading Camp aims to increase reading among young people.

Our approach is functional and practical. Functional studies don't specify research problems. In a functional study the main focus is on some kind of development task. Our development task was to plan and execute a Reading Camp at the Kolari municipal library.

This thesis consists of a theoretical part and a functional part. In the theoretical part we deal with library work aimed at children and youngsters, the cooperation between the school and the library and the changes in children's reading habits.

The functional part consists of the implementation plan for the 2013 Reading Camp. This plan was put into practice during the 2013 Reading Camp. With the feedback derived from this experience, a guide was drawn up that can be exploited when planning the next Reading Camp.

The aim of the study was fulfilled and the feedback from participants in the Reading Camp was very good. Over 60% of the 4th and 5th grade pupils in Kolari participated in the 2013 Reading Camp. Due to the high number of participants, 6th grade pupils from Kolari could not participate in this Reading Camp. As a tangible result of the study, an implementation guide for Reading Camps was produced.

Keywords:

libraries, juvenile library activity, reading promotion, events, extended library services, night libraries, Reading Camp

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 KOLARIN KUNTA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ	9
2.1 Kolarin kunnankirjasto	9
2.2 Kolarin koulut.....	10
3 KIRJASTON JA KOULUN YHTEISTYÖSTÄ.....	12
3.1 Lukuharrastuksen tukeminen	12
3.2 Tiedonhallintataitojen opetus.....	12
3.3 Koulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelmista	13
4 LASTEN- JA NUORTEN KIRJASTOTYÖSTÄ	14
4.1 Lasten- ja nuorten kirjastotyön asiakaspalvelu	14
4.2 Lasten ja nuorten palvelutiimit	15
4.3 Vuoden 2012 Lasten mediabarometri -tutkimuksesta	16
4.4 Lukuharrastuksen lisääminen.....	17
4.5 Elämykselliset tapahtumat kirjastoissa	19
5 LASTEN JA NUORTEN KIRJASTOTYÖSTÄ KOLARISSA	21
5.1 Lasten ja nuorten kirjastotyön toimintatavoista.....	21
5.2 Vuosien 2010-2012 aikana järjestetyt Lukuleirit	21
6 LUKULEIRIN ALKUVALMISTELUJA	26
6.1 Tavoitteiden määrittely	26
6.2 Talousarvio.....	26
6.3 Lukuleirin teema, vierailijat ja ajankohta	27
6.4 Pelastussuunnitelma, vakuutukset, tilojen varaaminen sekä toteuttajat ja vastuuhenkilöt	28
6.5 Tiedottaminen.....	29
7 LUKULEIRIN OHJELMAN SUUNNITTELUA.....	30
8 VUODEN 2013 LUKULEIRIN TOTEUTUMINEN	32
9 YHTEENVETO.....	37

10 POHDINTA	39
LÄHTEET	43
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa Kolarin peruskoulun neljäs-, viides- ja kuudesluokkalaisille kirjastossa pidettävä yön yli kestävä Lukuleiri. Leirin tarkoituksena on tutustuttaa nuoria kirjastoon ja sen henkilökuntaan sekä siten houkuttaa nuoria kirjaston käyttäjiksi ja kirjojen lukijoiksi. Lapset käyvät paljon kirjastossa ja harrastavat lukemista, mutta jossain vaiheessa heidän lukuharrastuksensa vähenee.

Kiinnostus lukemiseen on vähentynyt merkittävästi varsinkin poikien kohdalla. Miten tämä vähentynyt lukuharrastus saataisiin jälleen kasvamaan ja olisiko Lukuleirillä vaikutusta lukemisharrastuksen lisäämiseen? Kirjastonkäytön opetukset, lukudiplomit, kirjavinkkaukset, kirjailijavierailut, yökirjastot ja kirjastopolut ovat yksi keino saada nuoret kirjastoon ja innostumaan kirjallisuudesta. Kirjastoissa järjestetään erilaisia elämyksellisiä tapahtumia ja toimintoja nuorten lukuinnon lisäämiseksi. Elämyksellisillä tapahtumilla pyritään houkuttelemaan lapsia ja nuoria kirjastoihin.

Opinnäytetyön tilaajana on Kolarin kunnankirjasto. Kolarissa koetaan tärkeäksi lasten- ja nuorten kirjastotyön kehittäminen erilaisten toimintamallien ja -tapojen kautta.

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen ja käytännönläheinen, varsinaista tutkimusongelmaa tässä ei ole vaan on niin sanottu tutkimustehtävä. Toiminnallisen opinnäytetyön luonteeseen ei kuulu tutkimusongelmien erittely, vaan pääosassa on usein jonkinlainen kehittämistehtävä. Tässä työssä kehittämistehtävänä oli Lukuleirin suunnittelu ja toteuttaminen Kolarin kunnankirjastossa. Vilkka & Airaksinen (2003, 9) toteavat toiminnallisesta opinnäytetyöstä seuraavasti:

Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi olla alasta riippuen esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus, kuten perehdyttämisopas, ympäristöohjelma tai turvallisuusohjeistus. Se voi olla myös jonkin tapahtuman toteuttaminen kuten messuosaston, konferenssin, kansainvälisen kokouksen järjestäminen tai näyttely riippuen koulutusalaista. Toteutustapana voi olla kohderyhmän mukaan kirja, kansio, vihko, opas, cd-rom, portfolio, kotisivut tai johonkin tilaan järjestetty näyttely tai tapahtuma. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Opinnäytetyö koostuu teoriaosasta ja toiminnallisen osan kuvaamisesta. Teoriaosuudessa käsittelemme lasten ja nuorten kirjastotyötä, kirjaston ja koulun yhteistyötä sekä elämyksellisten tapahtumien järjestämistä. Toiminnallinen osuus koostuu Lukuleiriä varten kehitellystä suunnitelmasta,

joka sitten testattiin käytännössä. Testauksen jälkeen pystyttiin kehittämään leirin mallia ja tekemään siitä paremmin toimivan leiriltä saadun palautteen perusteella.

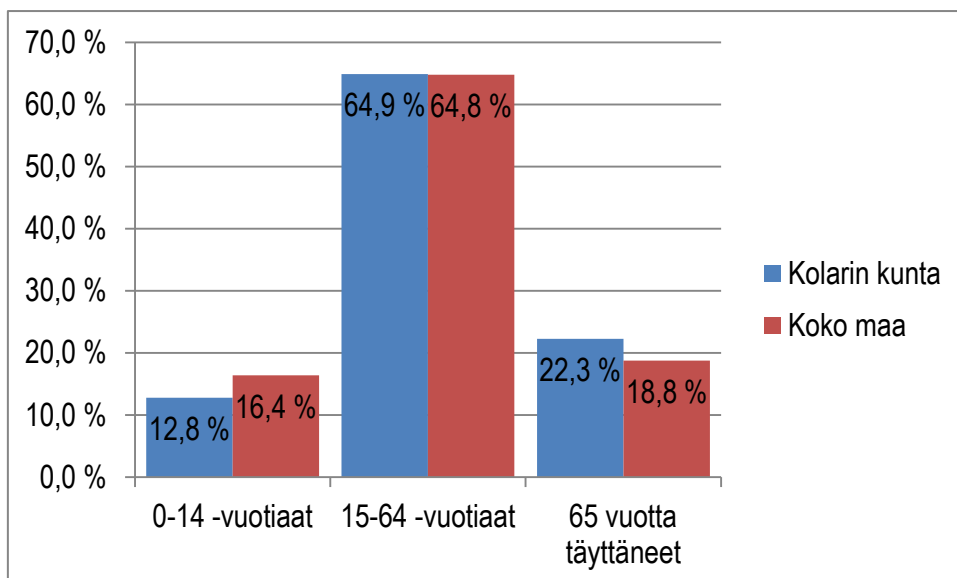
Kolarin kunnankirjastossa on järjestetty Lukuleiri nuorille kymmenestä kahteentoista ikäisille jo kolmena vuonna. Ensimmäinen Lukuleiri järjestettiin vuonna 2010. Lukuleiri on saanut hyvän vastaanoton nuorten parissa ja sen jatkuvuutta on toivottu. Vuoden 2013 Lukuleiri suunnitellaan aikaisemmilta leireiltä saatujen kokemusten pohjalta. Lukuleirin eri tapahtumat ja toiminnot kuvataan yksityiskohtaisesti. Tapahtuman järjestämisestä laaditaan lyhyt opas (liite 9), jotta uusia Lukuleirejä on tämän jälkeen helpompi suunnitella ja järjestää.

Neljäs Lukuleiri pidettiin Kolarin kirjastossa lokakuun puolivälissä 2013 eli koululaisten syyslomaviikon alussa. Opinnäytetyömme loppuun olemme kirjoittaneet yhteenvedon leiristä.

2 KOLARIN KUNTA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Kolarin kunta sijaitsee Länsi-Lapissa, Lapin maakunnan länsiosassa. Kunnan maapinta-ala oli vuoden 2013 alussa 2 559 neliökilometriä ja kunnan asukasluku oli vuoden 2012 lopussa 3 853. Väestöstä oli vuoden 2012 lopussa 0-14 -vuotiaita 12,8 %, 15-64 -vuotiaita 64,9 % ja 65 vuotta täyttäneitä 22,3 %. Vastaavat luvut koko maassa ovat 0-14 -vuotiaita 16,4 %, 15-64 -vuotiaita 64,8 % ja 65 vuotta täyttäneitä 18,8 %. 0-14 -vuotiaita on Kolarin kunnassa 3,6 % keskimääräistä vähemmän, mutta 65 vuotta täyttäneitä on 3,5 % keskimääräistä enemmän. 15-64 -vuotiaita on melkein koko maan keskiarvon mukaisesti. (Tilastokeskus 2013, hakupäivä 4.12.2013.)

Kuvio 1. Väestön ikäjakauma prosentteina kolmen ikäryhmän mukaisesti vuoden 2012 lopussa Kolarin kunnassa ja koko maassa (Tilastokeskus 2013, hakupäivä 4.12.2013)

2.1 Kolarin kunnankirjasto

Kolarin kunnan kirjastotoiminnan voidaan katsoa alkaneeksi maaliskuussa 1924. Kolarissa oli toiminut kirjastoja koulun yhteydessä jo ennen tuota vuotta, mutta varsinainen lainaustoiminta alkoi tällöin. Kolarin kunnankirjasto viettää vuonna 2014 kirjastotoiminnan 90-vuotisjuhlaa. Kolarin pääkirjasto, jota tuolloin kutsuttiin kantakirjastoksi, sijaitsi vuodesta 1947 lähtien Sieppijärvellä, kouluparakissa,

jossa kirjastolla oli omaa tilaa alle kymmenen neliometriä. Kirjastokäytössä oli tämän huoneen lisäksi myöhemmin myös koulutyön jälkeen yksi luokkahuone. Kirjastolle saatiin lisää tilaa vasta vuonna 1971, jolloin kirjastoa varten vuokrattiin 67 lisäneliometriä. Kantakirjaston lisäksi kunnassa toimi vuodesta 1949 lähtien piirikirjastoja ja lainausasemia. Kolarin kuntakeskus siirtyi Sieppijärveltä ja myös pääkirjaston paikka vaihtui Kolarin vuonna 1972, jolloin kirjasto sai yläasteen koululta 80 neliometriä omaa tilaa. Vuonna 1982 rakennettiin uusi kirjasto kunnanviraston yhteyteen koulujen lähistölle. (Nurminoro 2002, historiikki.)

Kolarin kunnankirjasto sijaitsee kunnanviraston yhteydessä lähellä kouluja. Kirjasto on osa Lapin Maakuntakirjastoaluetta ja kirjasto kuuluu Lapin kirjasto -yhteisjärjestelmään. Tähän yhteisjärjestelmään kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemijärven, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Sodankylän, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kirjastot. Kolarin kirjastosta voi lainata kaikilla Lapin kirjasto -korteilla. Kirjaston henkilökuntaan kuuluu neljä kirjastoalan työntekijää, jotka ovat kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, vastaava kirjastovirkailija, kirjastovirkailija ja kirjastoautonkuljettaja-virkailija. Kittilän ja Kolarin kirjastoilla on yhteinen kirjastoauto. Näiden kirjastojen yhteinen kirjastoauto aloitti liikennöinnin syyskuussa 2008. Aikataulu on sovitettu kolmeen viikkoon, joista kaksi ajetaan Kittilässä ja yksi Kolarissa.

Kolarin kirjaston tiloista löytyy omat osastot lapsille ja nuorille, aikuisille sekä musiikille. Lasten ja nuorten osasto on tilana yhtenäinen alue, jonka toisella puolella on nuorille suunnattu aineisto ja toisella lasten aineisto. Lisäksi kirjastossa on lehtilukusali ja kotiseutukokoelma. Avokokoelman lisäksi kirjaston tiloihin kuuluu aineistovarasto. Varasto, joka sijaitsee rakennuksen kauimmaisessa päässä, sisältää pääasiassa kirjallisuuden klassikoita ja säilyttämisenarvoista vanhempaa tietokirjallisuutta.

2.2 Kolarin koulut

Kolarin kunnassa on yhtenäinen peruskoulu, joka koostuu viidestä alakoulusta ja yhdestä yläkoulusta. Alakouluissa on lukuvuonna 2013-2014 yhteensä 4-6 -luokkalaisia noin 80. Alakoulut sijaitsevat Vaattojärvellä, Sieppijärvellä, Kurtakossa, Äkäslompolossa ja Kolarissa. Perusopetuksen rehtori vastaa yhtenäisen peruskoulun opetuksesta, lisäksi sivukouluilla on koulunjohtajat. (Pieskä 22.11.2013, sähköpostiviesti.)

Kolarin kirkonkylän ala- ja yläkoulut, lukio sekä Ammattiopisto Lappian Kolarin yksikkö sijaitsevat kirjaston läheisyydessä. Myös Jussintien päiväkotit sijaitsevat kirjaston läheisyydessä.

Sivukylä koulussa ei ole koulukirjastoja mutta kirjastoauto käy säännöllisesti kouluilla ja opettajat ohjaavat oppilaitaan käyttämään kirjastoauton palveluita. Oppilaat käyttävät kirjastoauton palveluja vaihtelevasti: jotkut lainaavat vain pakollisen niin sanotun pulpettikirjan ja toiset lainaavat useita kirjoja. Lisäksi oppilaat saavat lainata kirjoja myös kotiin vietäväksi ja siellä luettavaksi.

3 KIRJASTON JA KOULUN YHTEISTYÖSTÄ

Yleisten kirjastojen merkitys on ollut yli 200-vuotisen historiansa aikana Suomessa oleellinen lukutaidon edistäjänä. Voidaan sanoa, että yleiset kirjastot ovat luoneet vankan pohjan sivistyksen kehittymiselle. Kirjastot ovat olleet aikaansa edellä, sillä sieltä on voinut käydä lainaamassa luettavaa jo varhaisessa vaiheessa ennen lukutaidon leviämistä kaiken kansan keskuuteen. Yleisillä kirjastoilla on edelleen olennainen rooli koulujen tarjoaman lukutaidon edistäjänä ja elämyksiä tuottavan lukemisharrastuksen tukijana. Asiakkaat voivat lainata kirjastojen kokoelmista jatkuvasti uudistuvaa ja vaihtelevasisältöistä aineistoa. (Opetusministeriö 2000, 43.)

3.1 Lukuharrastuksen tukeminen

Kirjaston perinteisenä tehtävänä on lukutaidon edistäminen ja ylläpitäminen. Päiväkodit, peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset käyttävät aktiivisesti yleisten kirjastojen peruspalveluja. Kirjastojen valikoidut ja järjestetyt kokoelmat ovat koululaisten vapaasti käytettävissä. (Opetusministeriö 2009, 24.)

3.2 Tiedonhallintataitojen opetus

Nykyisessä elinikäisen oppimisen tietoyhteiskunnassa tarvittavien tiedonhallintataitojen omaksumiseen tarvitaan hyvää perinteisen lukutaidon hallitsemista. Tiedon määrän kasvaessa taito hakea, arvioida ja tarkastella informaatiota tulee yhä keskeisemmäksi asiaksi. Tämä sama asia koskee myös tietoverkoissa sijaitsevaa tietoa. Nuoret omaksuvat tärkeät tiedonhallintataidot jo koulussa. Koulu tarjoaa perusvalmiudet tiedon sisäistämiseen ja ymmärtämiseen. Kirjaston rooli on puolestaan tarjota jatkuva avoin pääsy informaatioon ja tehdä mahdolliseksi opiskelussa esiin tulleiden tiedontarpeiden täyttäminen. (Opetusministeriö 2000, 43.)

Kirjastojen ja koulujen yhteistyöllä on monivuotinen tausta. Lukutaidon vahvistamista ja lukemaan innostamista tuetaan yhteistyössä muodostuneilla hyväksi havaituilla peruspalveluilla. Yhteistyön määrässä ja toimintatavoissa on paljon vaihtelua kirjastoittain, kouluittain ja alueittain. Yleisissä kirjastoissa on kuitenkin aina tarjolla joitain palveluita, jotka tukevat koulujen opetustyötä. Oppilaille annetaan muun muassa opetusta kirjaston palveluiden käyttämisessä ja tiedon löytämisessä. Sekä

yleisen kirjaston että koulun toiminnan lähtökohdat sopivat yksiin, sillä molempien tavoitteena on taata jokaisen kansalaisen sivistyksellisiä oikeuksia, jotka on ilmaistu Suomen perustuslaissa. (Heinonen, A., hakupäivä 18.8.2013.)

3.3 Koulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelmista

Monissa Suomen kunnissa on tehty yhteistyösuunnitelmia koulun ja kirjaston välillä. Yksi esimerkki yhteistyösuunnitelmasta on Tampereen kaupungin perusopetuksen ja kirjastotoimen laatima Koulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelma 2012-2015. Suunnitelman tarkoituksena on vahvistaa koulun ja kirjaston välistä yhteistyötä. Suunnitelman tavoitteena on tehdä opettajien ja kirjastohenkilökunnan päivittäinen yhteistyö vaivattommaksi. Yhteistyösuunnitelmassa on määritelty selkeästi koulun ja kirjaston yhteistyön tavoitteet. Kun selkeät tavoitteet on laadittu, päästään monipuoliseen yhteistyöhön, joka auttaa oppilaita omaksumaan paremmin luku- ja tiedonhallintataitoja. (Tampereen kaupunki 2012, hakupäivä 16.11.2013.)

4 LASTEN- JA NUORTEN KIRJASTOTYÖSTÄ

Lasten ja nuorten kirjastotyössä on monia eri osa-alueita. Kirjastoissa annetaan mm. kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta, järjestetään kilpailuja, näyttelyitä ja aineistoja esitellään muun muassa erilaisin teemaviikoin. Näiden lisäksi järjestetään kirjailijavierailuja, kuten lastenkirjailija ja lastenkirjojen kuvittaja Markus Majaluoma vieraillessaan Kolarin kunnankirjastossa lokakuussa 2012 tai nuortenkirjailija Salla Simukka joulukuussa 2013. Lisäksi kouluille kootaan valmiita kirjaketteja tietyistä aiheista, esimerkiksi syksyyn liittyvää kirjallisuutta. Näiden eri toimintojen tavoitteena on lasten ja nuorten auttaminen ja tukeminen lukemaan opettelussa. Lasten- ja nuorten parissa tapahtuvalla kirjastotyöllä on suuri merkitys lukutaidon kehittymisessä. Kun lukutaito on kehittynyt, silloin myös uusien medioiden omaksuminen on helpompaa.

4.1 Lasten- ja nuorten kirjastotyön asiakaspalvelu

Lasten- ja nuorten kirjastotyössä oikeanlaisella asiakaspalvelulla on ensisijainen merkitys. Nuorten palveleminen vaatii niin sanotusti ”hyviä hermoja” ja työstään täytyy ilman muuta myös pitää, jotta jaksaa tehdä sitä. Nuortenosastolla työskentelevän pitää olla henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan empaattinen ja palveluhaluinen. Nämä määritelmät sopivat kehen tahansa palveluammattissa toimivaan henkilöön. Työssä tarvittavia ominaisuuksia ovat nopea ja sujuva kyky ymmärtää erilaisia tilanteita sekä kyky aistia ilmapiirejä. Nuortenosaston palvelutyössä pärjää kokemuksen kautta saadulla ammatillisella taidolla ja varmuudella. (Alameri-Sajama 2007, 17.)

Asiakaspalvelutyössä tarvitaan ennen kaikkea niin kutsuttua tyylijoustoja. Onnistunut palvelutilanne on sellainen, jossa kukaan ei menetä kasvojaan, ei asiakas eikä kirjaston työntekijä. Silloin ikävienkin asioiden kuten esimerkiksi kadonneen kirjastokortin tai tuhoutuneen aineiston selvittäminen käy helpommin. Molemmat osapuolet saadaan rauhoittumaan kirjaston työntekijän hyvän tilannetajun ansiosta. Näin toimimalla luultavasti luodaan pitkäaikainen hyvä asiakassuhde, joka sitten tulevina vuosina nostaa suuresti kirjaston kävijätilastoa. (sama, 17-18.)

Ihanteellisia asiakkaita kirjastoille ovat kirjoja lukevat nuoret, koska he käyttävät kirjaston palveluita hyväkseen säännöllisesti, kiertävät kirjahyllyjä ja valitsevat itselleen uutta luettavaa. Lukeminen on hyvä harrastus. Usein lukuhaluiselle nuorelle riittää, että hän löytää uutuushyllystä luettavaa. Tällainen

nuori lukija ei paljon asioi lainaustiskillä, sillä hän käyttää lainausautomaatteja, jos niitä on kirjastossa käytössä. Hänen kanssaan kannattaa kuitenkin keskustella, jos haluaa kuulla esimerkiksi hankinta- tai kirjaston kehittämis ehdotuksia. Tällaiset nuoret lukijat ovat useasti jonkin tyyllilajin eli genren todellisia asiantuntijoita ja heidän mielipiteiden kuuntelemisesta on hyötyä kirjastollekin. Erilaiset uutuushyllyt, kirjanäyttelyt ja tietokilpailut voivat olla nuorten osastoilla kovasti kiinnostavia asioita. Näiden suunnittelemisessa ja toteuttamisessa kannattaa kysellä myös nuorten mielipiteitä. (sama, 18.)

Entäpä sellainen nuori, joka istuu kirjastossa nuokkuen huppari silmillään? Hänestä ei ole paljon vaivaa, koska hän on käytökseltään hiljainen kirjaston käyttäjä. Mutta pitäisikö häneen kuitenkin ottaa jotenkin kontaktia? Tämä kirjastossa käyvä nuori voi olla omasta rauhastaan nauttiva henkilö. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon se asia, että syrjäytyminen voi alkaa pienistä asioista. Tällaisten nuorten kohdalla tarvitaan ”sydämen” asiakaspalvelua, sillä pienet keskustelut ja tutustumiset kuuluvat nuortenosaston asiakaspalvelutyöhön. Nuorten kanssa tehtävässä kirjastotyössä tarvitaan ennen muuta tyylijoustoja, sillä erilaisiin nuoriin tutustuminen ei ole aina niin helppoa. Nuoriin tutustuminen tekee asiakaspalvelun sujumisen sitten paljon helpommaksi ja vaivattommaksi. (sama, 18-19.)

4.2 Lasten ja nuorten palvelutiimit

Lahden kaupungin kirjastotoimen apulaisjohtaja Jari Tyrväinen on kirjoittanut lasten ja nuorten palvelutiimeistä. Hän kertoo, että Lahden kaupunginkirjastossa on tiimiytetty tiettyjä asiakasryhmiä palvelevat työntekijät. Tiimien tarkoituksena on asiakaslähtöisen palvelun kehittäminen. Asiakaskohderyhmän mukaan muodostettuja tiimejä on Lahden kaupunginkirjastossa muun muassa lasten ja nuorten palvelutiimit. (Tyrväinen 2011, 165.)

Lasten palvelut -tiimin tehtävänä on suunnitella ja kehittää lasten kirjastopalveluja. Sen tavoitteena on lasten kirjallisuusharrastuksen ja mediakasvatuksen edistäminen. Lasten kirjastopalvelutiimissä suunnitellaan ja organisoidaan lasten tapahtumia, tilaisuuksia, kirjavinkkauksia sekä muita kirjallisuuspalveluja. Lasten verkkosivujen sisällön suunnittelu ja sisältötuotannon organisointi kirjastossa kuuluu myös sen vastualueeseen. Verkostoitumisen avulla tiimi tekee yhteistyötä muiden toimijoiden, kuten alakoulujen, päiväkotien ja muiden lasten palvelujen tuottajien kanssa. (sama, 166.)

Nuorten palvelut -tiimin tehtäviin kuuluu ennen muuta nuortenosaston kirjastoaineiston valinta ja esillepano. Aineiston valinnassa on oltava ajan tasalla, sillä nuorten kiinnostuksen kohteet ja tarpeet

muuttuvat joskus nopeasti. Nuoret haluavat kirjastopalveluilta nopeaa, helppoa ja vaivatonta saavutettavuutta. Tämän tiimin tehtäviin kuuluu myös vastata verkkosivuista ja verkkoviestinnästä nuorille. Lisäksi erilaisten tapahtumien suunnittelu ja toteuttaminen sekä mediakasvatuksen edistäminen kuuluvat nuorten palvelujen tiimin tehtäviin. Keskeiseksi kommunikointikanavaksi nuorten palvelussa on muodostunut sosiaalinen media. (sama, 165-166.)

Henkilöstön haasteet nuorten palvelujen tiimissä ovat moninaiset. Heillä pitää olla sellainen puoleensavetävä tapa toimia, jotta nuoret saadaan kirjastoon tutustumaan sisältöihin ja viettämään aikaa kirjastossa. Henkilöstön haastetta helpottaa toimiminen yhteistyössä nuorisovaltuustojen kanssa, sillä he tuntevat nuorten kasvun ja kehityksen erityispiirteet. (sama, 165.)

Palvelutiimien perustaminen on hyödyllinen asia. Näiden tiimien avulla voidaan pohtia, mitkä ovat parhaat ratkaisut lasten ja nuorten saamiseksi aktiivisiksi kirjaston käyttäjiksi. Monissa Suomen kirjastoissa on pohdittu useasti tätä samaa asiaa. Lahden kaupunginkirjaston tapa tiimiyttää kirjastossa työskentelevät tiettyä asiakasryhmää palvelevat työntekijät on varmaan käyttökelpoinen malli muissakin kirjastoissa.

4.3 Vuoden 2012 Lasten mediabarometri -tutkimuksesta

”Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta toteutetuissa Lasten mediabarometri -tutkimuksissa on vuodesta 2010 lähtien kerätty tietoa 0-12 -vuotiaiden lasten mediankäytöstä” (Nuorisotutkimusseura ry 2013, hakupäivä 4.10.2013). Nämä vuosittain toteutetut Lasten mediabarometri -tutkimukset on vuodesta 2010 rahoittanut opetus- ja kulttuuriministeriö. Vuonna 2012 on tutkittu 10-12 -vuotiaiden varhaisnuorten mediankäyttäjät. Jokaisena vuotena tutkimuksessa on mediankäyttäjien lisäksi tarkasteltu jotain erityisteemaa. Vuoden 2012 erityisteemana oli selvittää tyttöjen ja poikien välisiä eroja mediankäytöissä. (Suoninen 2013, 7.)

Lasten mediabarometrin tulokset antavat käyttökelpoista tietoa kaikille lastenkirjastotyötä tekeville. Kolarin kunnankirjaston järjestämän Lukuleirin osanottajat ovat olleet pääasiassa juuri 10–12 -vuotiaita lapsia. Tuloksissa kerrottiin kirjojen ja sarjakuvien lukemisesta seuraavaa:

Kirjoja luki ainakin joskus 83 prosenttia kaikista varhaisnuorista. Päivittäin tai lähes päivittäin niitä luki 41 prosenttia ja vähintään viikoittain 62 prosenttia. Tytöt lukivat kirjoja selvästi poikia useammin: viikoittain kirjoja luki 71 prosenttia tytöistä ja 54 prosenttia pojista, ja ainakin lähes päivittäin niitä luki puolet tytöistä ja kolmannes pojista. Useimmin kirjoja lukivat neljäsluokkalaiset

tytöt, joista 59 prosenttia luki kirjoja vähintään lähes joka päivä, ja 79 prosenttia luki kirjoja ainakin kerran viikossa. Vähiten kirjoja lukivat taas kuudesluokkalaiset pojat: heistä kaksi kolmasosaa luki kirjoja vain hyvin harvoin tai ei lukenut niitä koskaan, 22 prosenttia luki kirjoja lähes päivittäin ja 42 prosenttia luki niitä vähintään viikoittain. (Suoninen 2013, 87.)

Maaseudulla asuvat vastaajat lukivat kirjoja hieman useammin kuin kaupungeissa asuvat vastaajat, mutta eroa kirjojen lukemisen useudessa ei ollut havaittavissa eniten lukevassa ryhmässä (neljäsluokkalaiset tytöt) tai vähiten lukevassa ryhmässä (kuudesluokkalaiset pojat), sen sijaan maaseudulla asuneet neljäsluokkalaiset pojat ja kuudesluokkalaiset tytöt lukivat kirjoja hieman useammin kuin kaupungeissa asuvat samanikäiset. (sama, 87-88.)

Sarjakuvia luki useammin kuin hyvin harvoin 90 prosenttia kaikista varhaisnuorista. Pojat lukivat sarjakuvia tyttöjä useammin, sillä pojista 60 prosenttia ja tytöistä 40 prosenttia luki sarjakuvia vähintään lähes päivittäin, ja viikoittain sarjakuvia luki 79 prosenttia pojista ja 62 prosenttia tytöistä. Säännöllisimmin sarjakuvia lukivat neljäsluokkalaiset pojat, joista 64 prosenttia luki sarjakuvia vähintään lähes päivittäin ja 81 prosenttia viikoittain. Vähiten sarjakuvia lukivat puolestaan kuudesluokkalaiset tytöt. Heistä sarjakuvia luki lähes päivittäin 32 prosenttia ja viikoittain 59 prosenttia. (sama, 88.)

Tämän tutkimuksen tulokset kertovat, että tytöt lukivat selvästi poikia enemmän kirjoja, sillä viikoittain kirjoja luki 71 prosenttia tytöistä ja 54 prosenttia pojista. Tutkimus osoitti, että ainakin lähes päivittäin kirjoja luki puolet tytöistä ja vain kolmannes pojista.

4.4 Lukuharrastuksen lisääminen

Vielä 1990-luvulla yksi nuorten suosituimmista harrastuksista oli lukeminen. 2000-luvulla nuorten lukemisharrastuksen osuus on laskenut. Erityisesti 15–24 -vuotiaat nuoret lukivat vähemmän kuin 1990-luvun alussa. Kuitenkin nuoret ja nuoret aikuiset lukivat kirjoja enemmän kuin keski-ikäiset ja ikääntyneet. Eniten kirjoja lukivat 10–14 -vuotiaat. (Tilastokeskus 2009, hakupäivä 6.12.2013.)

Kirjastoissa toivotaan, että pojat lukisivat aktiivisimmin kirjoja. Pojat pelaavat ahkerasti erilaisia tietokonepelejä, mutta kirjojen lukemiseen heitä on vaikeampi saada mukaan. Tietysti poikkeuksiakin poikien joukossa on eli niitä, jotka lukevat kovasti erilaista kirjallisuutta. Varsinkin poikien lukuharrastusta pyritään lisäämään erilaisin keinoin.

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri ja lääketieteen tohtori Jari Sinkkonen kertoo pelaamisen vaikutuksesta lapseen. Hän harmittelee, että vanhemmat eivät ota tosissaan huomioon pelaamisen vaikutusta lapsen kehitykseen. Hän huomaa lapsesta heti, kuuluuko lapsen harrastuksiin lukeminen, vai ei. Lukemisen ansiosta lapsen monet ominaisuudet kehittyvät myönteisesti, muun muassa sanavarasto monipuolistuu ja kasvanut kyky asettua toisen asemaan vahvistuu. Sinkkonen ottaa myös kantaa

poikien pelaamisen kautta saamaan kehittyneeseen englannin kielen taitoon. Hänen mukaansa suomenkielen monivivahteinen hallitseminen on tärkeää, vaikka pelaamisessa opitaankin englannin kielen sanoja. (Koivu 2013, 13-14.)

Jari Sinkkosen mukaan poikien koulumenestyksen esteenä on myös poikien joukossa vallalla oleva ryhmäpaine. Joissakin kaveriryhmissä poikien käyttäytymistavat voivat olla kovasti rajoittuneita ja kapeita. Poikien harrastuksena eivät saa olla taiteet, tanssi tai lukeminen. Tämä on hänen mukaansa järjetön mielikuva. Rajoittuneiden ja kapeiden käyttäytymistapojen seurauksena mahdollinen pojan hyvä koulumenestys aiheuttaa sitten kiusatuksi joutumisen. (sama, 14.)

Sinkkonen on kirjoittanut artikkelissaan hyviä neuvoja siihen, miten poikia innostetaan lukemaan. Hän kertoo neljä hyvää neuvoa poikien innostamisessa lukemiseen.

Ensimmäinen ohje on, että kouluissa pidettäisiin edes silloin tällöin äidinkielen iltapäivä, jossa pojat ja tytöt eivät olisi yhdessä samassa ryhmässä. Sillä kun pojat on erotettu omaksi ryhmäkseen, niin he voivat puhua avoimesti arkaluonteisistakin asioista. Mutta kun tytöt ovat poikien kanssa samassa ryhmässä, niin tällaista avointa keskustelua ei esiinny. Pojat tiedostavat sen asian, että usein tytöt ovat kielellisesti heitä vahvempia. (sama, 15.)

Toisena ohjeena Sinkkonen suosittelee, että koulu, oppilaat ja vanhemmat sopisivat yhdessä kahden viikon ajanjaksosta, jolloin ei pelattaisi tietokonepelejä. Tällaisesta pelaamattoman ajan vaikutuksesta on saatu hyviä kokemuksia Järvenpäässä, Savonlinnassa ja Vantaalla, sillä jo toisella pelilakkoviikolla tällainen tauko on toiminut vieroituksena. Vieroituksen hyviä tuloksia ovat olleet lasten ulkoilun lisääntyminen, poskien punoittaminen ja parantunut ruokahalu. Toivottavasti myös lukemisharrastus lisääntyy. (sama, 15.)

Kolmantena neuvona hän suosittelee lukemaan edistämiseksi käyttämään leikkimielistä kisaa, sillä pojilla on yleensä kova into kilpailemiseen (sama, 15). Esimerkiksi lukudiplomien avulla voidaan innostaa lukemisharrastukseen. Diplomin saa luettuaan vaadittavan määrän kirjoja.

Neljäntenä ohjeena hän kertoo, että paikallisten urheiluseurojen kanssa kannattaa tehdä yhteistyötä. Jari Sinkkonen kertoo eräästä äidistä, jonka poika oli alkanut syödä puuroa aamiaiseksi vaikka ei sitä aikaisemmin ollut tehnyt. Pojan mielen oli muuttanut jalkapallovalmentajan mielipide puuron merkityksestä urheilijan aamiaisena. Sinkkosen mukaan pojat pitävät valmentajia esikuvinaan ja tätä

kannattaisi käyttää hyödyksi poikien innostamisessa tulemaan kirjastoon ja lukuharrastuksen pariin. (sama, 15.)

4.5 Elämykselliset tapahtumat kirjastoissa

Elämyksellisillä tapahtumilla houkutellaan lapsia ja nuoria kirjastoon ja kirjallisuuden pariin. Vastaavanlaisia yökirjastotapahtumia kuin Kolarissa on pidetty ainakin Maskussa, jossa on järjestetty yökirjastotoimintaa vuodesta 2003 alkaen. Myös Kokkolassa ja Taivalkoskella on järjestetty lapsille ja nuorille kirjastossa yötapahtumia, samoin Lehmossa ja Rovaniemellä.

Maskun kunnankirjastossa osa kunnan kolmannen luokan oppilaista yöpyi kirjaston tiloissa teemallisen tapahtuman aikana (Pietilä, K. 2011, 2). Lehmossa kirjasto järjesti Kauhea yökirjasto - tapahtuman Halloween-viikonlopun kunniaksi. Viikonlopun aikana kirjasto oli auki illasta yöhön saakka ja ohjelmaa oli kaiken ikäisille. Illan aikana askarrettiin, tutustuttiin noitiin ja seikkailtiin kauhuradalla. (Isaksson, K, 2010.)

Kokkolassa järjestettiin nuorille yötapahtuma maaliskuun alussa 2013. Tapahtumassa oli mukana 15 nuorta iältään 13-17 -vuotiaita. Ohjaajina oli henkilöitä nuorisotoimesta sekä yksi henkilö Kokkolan kaupunginkirjastosta. Ohjelmassa oli muun muassa erilaisia työpajoja ja leffoja. (Yoshizawa 16.11.2013, puhelinhaastattelu.)

Rovaniemellä pidettiin yökirjasto nuorille helmikuussa 2013. Mukana oli 12 nuorta, joiden kanssa katsottiin elokuvia, pelattiin lautapelejä, vaellettiin pimeissä varastoissa ja askarrettiin poistokirjoista. (Rovaniemen kaupunginkirjasto, Facebook 2013.)

Littoisten lähikirjastossa järjestettiin kaikenikäisille lapsille ja nuorille yökirjasto marraskuussa 2013. Teemana olivat pellet ja iloinen hauskuus. Aiheen mukaisesti osallistujista kuoriutui mitä hassuimpia sirkuspellejä ja humoristisia hahmoja. Maskeeraus ja asusteet täydensivät toisiaan. Yökirjaston suunnittelivat yhdessä aikuisten kanssa Kotimäen koulun 7-luokkalaiset kirjaston asiakasraadin jäsenet, jotka toimivat myös leirillä apuohjaajina. (Lukulampun valossa -hanke 2013, hakupäivä 15.11.2013.)

Taivalkoskella järjestettiin kirjaseikkailuleiri lapsille ja nuorille. Osallistujien alaikärajana oli 7 vuotta, mutta yläikärajaa ei ole ollut. Leirin ohjelmassa oli mm. lukemista, kirjoittamista, näyttelemistä ja kaverikirjavinkkausta. Lapset ja nuoret yöpyvät sitten Taivalkosken kirjastossa. (Taivalkosken kunta 2013, hakupäivä 27.10.2013.)

5 LASTEN JA NUORTEN KIRJASTOTYÖSTÄ KOLARISSA

Kolarin kunnankirjastossa käy päivittäin paljon lapsia ja nuoria, sillä kirjasto sijaitsee lähellä Kolarin lukiota ja Kolarin yhtenäistä peruskoulua. Näiden lasten ja nuorten lisäksi päiväkotilapset vierailevat usein kirjastossa. Voidaan sanoa, että kolarilaiset lapset ja nuoret ovat hyvin löytäneet kirjaston. He ovat oppineet tietämään, miten monipuolista palvelua kirjastosta on saatavana.

5.1 Lasten ja nuorten kirjastotyön toimintatavoista

Kolarin kirjastossa on pyritty kehittämään lasten ja nuorten kirjastotyötä tuottamalla erilaisia elämyksellisiä tapahtumia, joilla houkutellessa heitä kirjastoon. Kolarin kirjastossa on järjestetty pienille lapsille vauvasirkusta, satutunteja sekä nukketeatteriesityksiä. Kouluikäisille on esitelty kirjastoa, pidetty kirjastonkäytön ja tiedonhaunopetusta, vinkattu kirjallisuutta, opetettu kaverikirjavinkkausta, järjestetty kirjastosuunnistusta sekä pidetty musiikki- ja teatteriesityksiä, esimerkiksi satuaiheinen taikuriesitys tai Mauri Kunnaksen kirjoihin perustuvia näytelmiä. Lukudiplomit on otettu käyttöön muutamissa Kolarin alakouluissa. Eriaiheisia kirjallisuuteen perustuvia tietokilpailuja on järjestetty lapsille ja nuorille. Kirjailijoita on vierailut kouluissa ja kirjastossa kertomassa lukemisen tärkeydestä, esittelemässä työtään sekä tuotantoaan. Uusimpana menetelmänä lasten- ja nuorten lukemisen edistämiskampanjassa on kirjastossa pidettävä kirjastoleiri eli Lukuleiri.

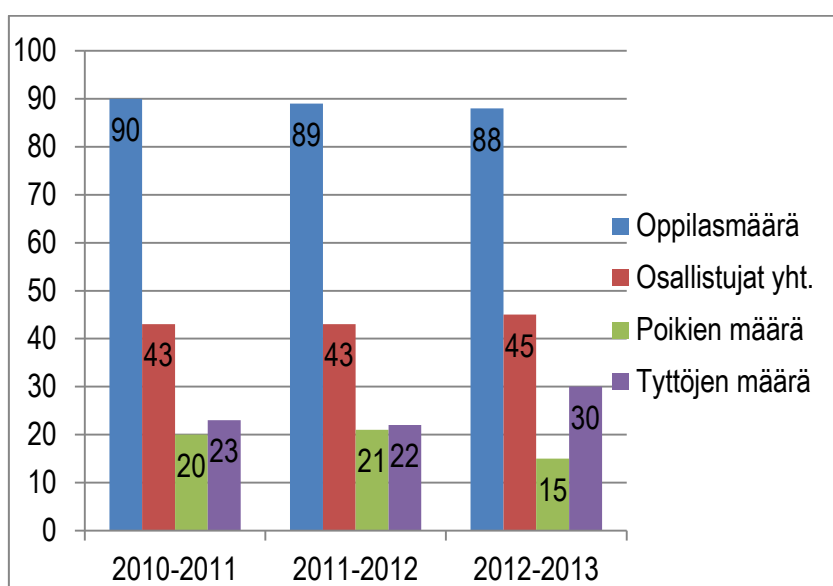
Kolarin kirjasto ja koulut tekevät yhteistyötä lasten ja nuorten lukemisen edistämiseksi. Kolarin yläkoululaisilla on viikoittaiset kirjastovuorot, jolloin oppilaat saavat välitunnin aikana käydä kirjastossa lainaamassa kirjoja. Alakoulun eri luokka-asteet vierailevat kirjastossa säännöllisesti. Oppilaille on esitelty kirjastoa sekä pidetty kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetustilaisuuksia.

5.2 Vuosien 2010-2012 aikana järjestetyt Lukuleirit

Kolarin kunnankirjaston järjestämien Lukuleirien tavoitteena on ollut nuorten lukuharrastuksen edistäminen ja ylläpitäminen sekä saada nuoret tutustumaan kirjastoon helpommin kuin perinteisillä menetelmillä kuten järjestämällä esimerkiksi kirjastonkäytön opetusta ja kirjavinkkausta. Leirien pyrkimyksenä on ollut antaa nuorille myönteinen mielikuva kirjastosta ja saada nuoret sitoutumaan

kirjaston asiakkaiksi. Kohderyhmänä on ollut koulujen neljänsien, viidensien ja kuudensien luokkien oppilaat.

Lukuleiri on vuosien aikana ollut erittäin suosittu ja todella paljon poikiakin on osallistunut leireihin. Esimerkiksi vuoden 2012 Lukuleirillä oli 45 osanottajaa, joista tyttöjä oli 30 ja poikia 15. Näiden lisäksi leirillä oli niin sanottuina ”isoisina” kaksi poikaa ja kaksi tyttöä. ”Isoisten” tehtävänä Lukuleirillä oli toimia apuohjaajana. Alla olevasta kuvioista käy ilmi, kuinka monta Kolarin alakoulujen oppilaista on osallistunut vuosittaisille Lukuleireille.

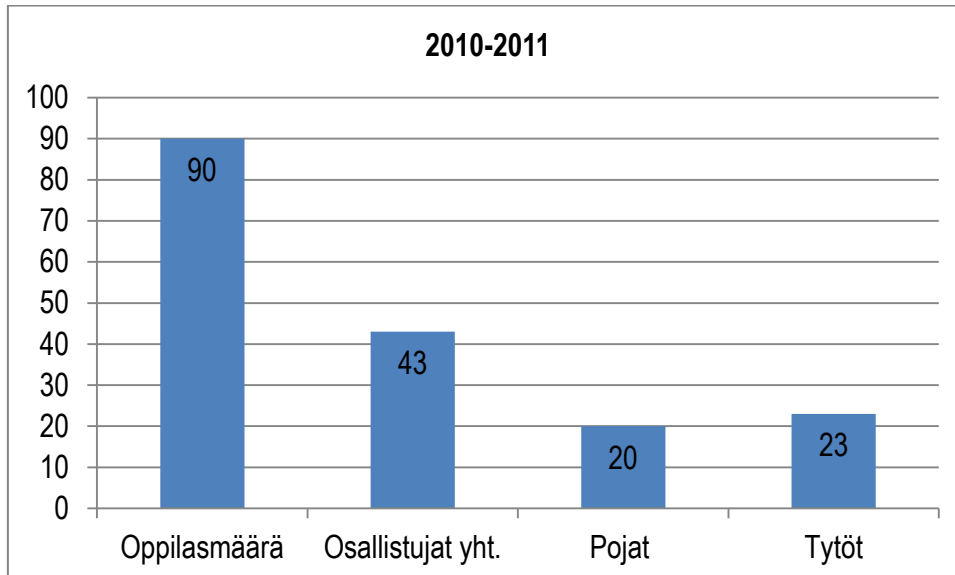
KUVIO 2. Oppilasmäärät Kolarin kunnan peruskoulun 4-6-luokilla lukuvuosina 2010-2011, 2011-2012 ja 2012-2013 (Pieskä 22.11.2013, sähköpostiviesti) verrattuna Lukuleirien osallistujamääriin

Lukuleiri 2010

Vuoden 2010 Lukuleirille haettiin Lapin lääninhallitukselta avustusta, jonka turvin saatiin järjestettyä tapahtuma. Avustuksen ensisijaisena käyttötarkoituksena oli lasten ja nuorten kirjastotoiminnan edistäminen ja kehittäminen.

Lukuleiri järjestettiin syyskuussa. Leirin teemana oli kaverikirjavinkkaus sekä tarinoiden piirtäminen ja kuvittaminen. Leirillä olivat vieraina kirjavinkkari Marja-Leena Mäkelä, nuortenkirjailija Mika Wickström sekä leirin yhtenä ohjaajana ja kuvataidepajojen vetäjänä taideopiskelija Pete Jauhainen. Ensimmäisen leirin osallistujamäärä oli noin 48 % Kolarin kunnan peruskoulun neljänsien, viidensien

ja kuudensien luokkien oppilaista. Lukuleiri alkoi lauantaina kello 12 ja päättyi sunnuntaina kello 11, myös yö vietettiin kirjastossa. Leirille osallistui 43 nuorta, joista poikia oli 20.

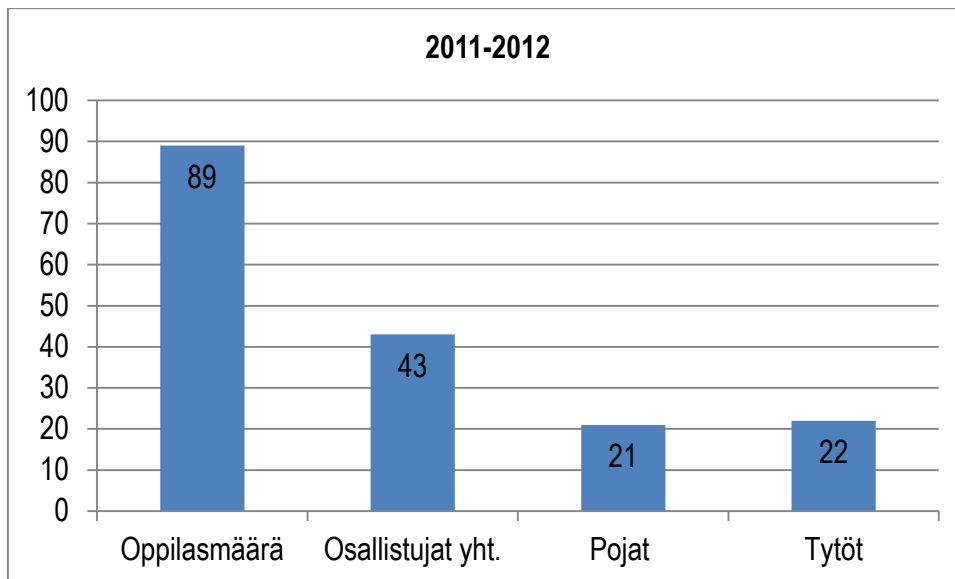

KUVIO 3. Oppilasmäärä Kolarin kunnan peruskoulun 4-6-luokilla lukuvuonna 2010-2011 (Pieskä 22.11.2013, sähköpostiviesti) verrattuna Lukuleirin osallistujamäärään

Lukuleiri 2011

Vuoden 2011 Lukuleirille haettiin ja saatiin Lapin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli Lapin ELY-keskukselta (aikaisemmin Lapin lääninhallitus) yleisille kirjastoille tarkoitettua erityisavustusta. Avustuksen turvin pystyttiin jatkamaan hyvin alkanutta leiritoimintaa.

Lukuleiri järjestettiin lokakuussa koululaisten syyslomaviikon alkaessa. Leirin teemana oli sarjakuva, koska vuonna 2011 vietettiin sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuotta. Vieraina olivat kirjavinkkari Marja-Leena Mäkelä sekä sarjakuvapiirtäjä Jii Roikonen. Leirin aikana Marja-Leena Mäkelä vinkkasi nuorten kirjoja sekä opiskeltiin kaverikirjavinkkausta. Jii Roikosen opastuksella nuoret piirsivät omia sarjakuvia. Lukuleiri alkoi lauantaina kello 13 ja päättyi sunnuntaina kello 11, myös yö vietettiin kirjastossa. Leirille osallistui 43 nuorta, joista poikia oli 21.

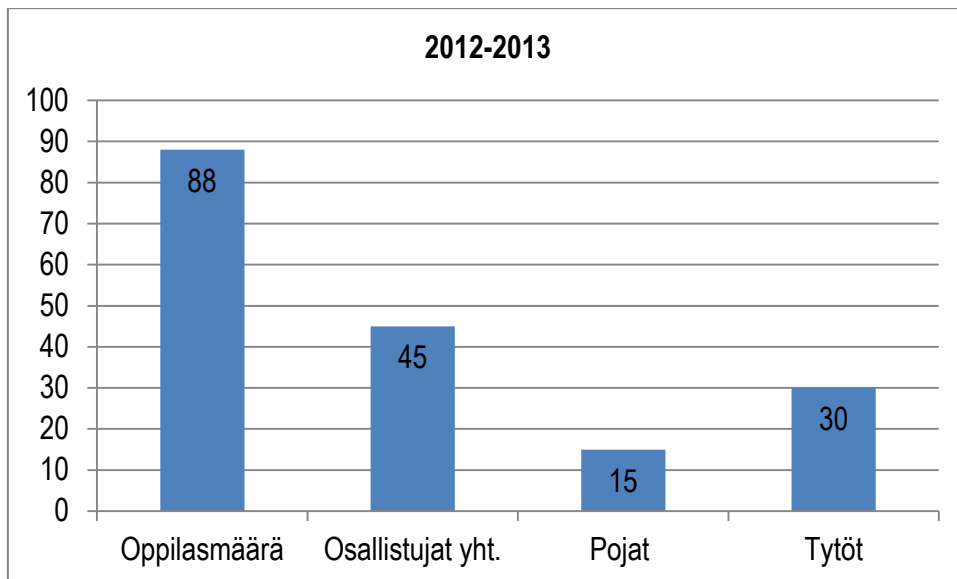
KUVIO 4. Oppilasmäärä Kolarin kunnan peruskoulun 4-6-luokilla lukuvuonna 2011-2012 (Pieskä 22.11.2013, sähköpostiviesti) verrattuna Lukuleirin osallistujamäärään

Lukuleiri 2012

Vuoden 2012 Lukuleiri toteutettiin Kolarin kunnankirjaston omalla rahoituksella. Ulkopuolisen avustuksen puuttumisen johdosta leirin kestoaikaa jouduttiin vähentämään.

Lukuleiri järjestettiin lokakuussa koululaisten syyslomaviikon alkaessa. Leirin teemana oli tietokirjallisuus. Kolmannella leirillä vieraili lastenkirjailija ja lastenkirjojen kuvittaja Markus Majaluoma. Majaluoma vinkkasi lasten ja nuorten tietokirjallisuutta. Nuorten johdolla ideoitiin tieteisaiheinen kertomus, josta hän piirsi yhdessä nuorten kanssa kuvitetun jatkokertomuksen. Lukuleiri alkoi perjantaina kello 19 ja päättyi lauantaina kello 11, myös yö vietettiin kirjastossa. Leirille osallistui 45 nuorta, joista poikia oli 15.

KUVIO 5. Oppilasmäärä Kolarin kunnan peruskoulun 4-6-luokilla lukuvuonna 2012-2013 (Pieskä 22.11.2013, sähköpostiviesti) verrattuna Lukuleirin osallistujamäärään

6 LUKULEIRIN ALKUVALMISTELUJA

Lukuleiri-ideaa pitää edelleen kehittää. On hyvä esimerkiksi arvioittaa ideaa kirjastohenkilökunnalla, joka antaa siitä palautetta ja kehittämisehdotuksia. ”Palautteiden kautta muokattu näkemys on perustellumpi kuin yhden ihmisen testaamaton idea” (Kiuas 2012, 192). Tämänkaltainen yön yli kestävä Lukuleiri vaatii koko henkilökunnan hyväksynnän ja yhteistyön. Lukuleirin valmistelussa on otettava huomioon monenlaisia asioita, jotta leirin järjestäminen onnistuu.

6.1 Tavoitteiden määrittely

Tavoitteiden määrittelyssä tehtävänä oli miettiä, miksi ja kenelle tapahtuma tehdään. Tavoitteiden määrittely vastaa ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- miksi tapahtuma tehdään
- kenelle tapahtuma tehdään
- miten jakautuvat tapahtuman vastuut, velvollisuudet ja oikeudet
- miten talousarvio on määritelty
- onko tavoitteena tehdä jatkuva tapahtuma

(liskola-Kesonen 2004, 9.)

Ennen Lukuleiriä pidetyissä suunnittelukokouksissa tavoitteet määriteltiin edellä olevien ohjeiden mukaisesti. Lukuleiri järjestetään lukemisharrastuksen edistämiseksi koulujen neljäs-, viides- ja kuudesluokkalaisille.

6.2 Talousarvio

Lukuleirin suunnittelussa talousarvion laatiminen on keskeinen asia. Onko leiriä varten varattu määrärahaa ja kuinka paljon rahaa on käytettävissä leirin toimintaan. Onko leirille saatu ulkopuolista apurahaa vai haetaanko sitä? Onko leiri nuorille maksuton? Mitä maksaa kirjailijavierailija, entä Lukukeskuksen palkkio ja niin edelleen. On myös laskettava tarkkaan mihin kaikkeen leirin suunnittelussa ja leirin aikana tarvitaan rahaa. Miten ja missä on tarkoitus ruokailla, tehdäänkö ilta- ja aamupala itse vai tilataanko ruoka esimerkiksi kunnan ruokalasta. Miten henkilökunnan työpanos

lasketaan, saako työajasta ylityökorvauksia rahana vai vapaana. Talousarviosta neuvoteltiin Kolarin kunnan kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajan kanssa (Satokangas 20.5.2013, keskustelu).

6.3 Lukuleirin teema, vierailijat ja ajankohta

Teema

Kun on päätetty miksi Lukuleiri järjestetään, mille ryhmälle se suunnataan ja talousarvio on laadittu, leirille valitaan sille sopiva teema. Teema voi olla vuosittain vaihtuva mutta myös pysyvä. Kolarin kirjaston Lukuleirien teemat ovat vaihtuvia eli vuosittain sovitaan erikseen kyseiselle leirille sopiva aihe.

Tämänvuotisen leirin teemaksi sovittiin tarinat ja tarinoiden kertominen. Tämänvuotiseen teemaan päädyttiin, koska myös nuoret pitävät siitä, että heille luetaan ääneen ja heille kerrotaan tarinoita. Nuoret itse haluavat myös osallistua tarinan kerrontaan. ”Lapsilla ei ole yksinoikeutta satuihin” (Heikkilä-Halttunen, 24). Myös aikuisille luetaan ja kerrotaan satuja.

Vierailijat

Leirille pyydetään nuortenkirjailija vierailemaan. Kirjailijan voi tilata joko Lukukeskuksen kautta (Lukukeskus - Läscentrum ry. 2011, hakupäivä 21.5.2013) tai ottamalla yhteyttä suoraan kirjailijaan. Nuortenkirjailija pyydetään kertomaan kirjoistaan, kirjailijantyöstään sekä lukemisen merkityksestä. Kirjailija tulee olemaan leirin teemaan ja aiheeseen sopiva. Tämänvuotiseen teemaan sopi hyvin kolarilainen tarinankertoja ja kirjailija Kalervo Uuttu eli taiteilijanimeltään Uuttu-Kalle. Kirjailija varataan hyvissä ajoin, mielellään jo pari kuukautta ennen leirin alkamista.

Ajankohta

Lukuleiri pidetään lokakuussa, alkaen kello 19 perjantaina 11.10.2013 ja päättyen kello 10 lauantaina 12.10.2013. Lukuleirin ajankohta on tällöin sopiva, koska silloin alkaa Kolarin kunnan kouluissa syysloma. Lukuleirit pyritään pitämään vuosittain samana ajankohtana.

6.4 Pelastussuunnitelma, vakuutukset, tilojen varaaminen sekä toteuttajat ja vastuhenkilöt

Pelastussuunnitelma

Koska kirjastoa ei ole määritelty yöpymistä varten, on Lapin Pelastuslaitoksen Kolarin toimipaikan palopäälikölle tehtävä ilmoitus yleisötilaisuuden pitämisestä. Pelastussuunnitelma on kirjoitettava ja lähetettävä viimeistään kahta viikkoa ennen tilaisuutta Pelastuslaitokselle hyväksyttäväksi. Pelastussuunnitelmassa todetaan mahdolliset vaaratilanteet ja miten ne voidaan poistaa tai minimoida. Pelastusviranomaisen käy tarkastamassa tapahtumapaikan tilat, jossa leiri pidetään. Samalla tarkistetaan palovaroittimien, jauhesammuttimien sekä ensiapulaukkujen kunto. (Liite 6). Henkilökunnan kanssa käydään läpi pelastussuunnitelma. Kaikkien ohjaajien on tiedettävä muun muassa hätäuloskäyntien ja sammutusvälineiden sijoituspaikat.

Vakuutukset

Kolarin kunnan järjestämällä lasten ja nuorten leireillä on voimassa olevat vakuutukset, joten myös tällä leirillä vakuutukset ovat voimassa. Kaikki leiriläiset ovat vakuutettuja mahdollisten vahinkojen ja tapaturmien varalta.

Tilojen varaaminen

Koska Kolarin kirjastossa ei ole riittävän isoa tilaa yhteiselle kokoontumiselle, pitää varata kirjaston vieressä oleva valtuustosalin. Myös kunnanviraston ruokalasta pitää tilata hyvissä ajoin leiriläisille lauantaiaamuksi aamupala. Pelastussuunnitelmassa vaaditaan, että leiriläisillä on oltava mahdollisen evakuoinnin varalta toinen tila mihin poistua. Läheiseltä koululta on pyydettävä tilat ja sieltä on saatava avaimet mahdollista hätämajoitusta varten.

Toteuttajat ja vastuhenkilöt

Lukuleiri toteutetaan kolmen kirjaston henkilökuntaan kuuluvan ja yhden ulkopuolisen henkilön voimin. Päävastuussa tapahtumasta on kirjastosta vastaavalla kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajalla. Leirille tulee lisäksi neljä yläkoululaista apuohjaa. Ohjaajina toimii yhteensä kahdeksan henkilöä. Näin taataan riittävä määrä henkilöstöä vastaamaan leirin toiminnasta ja turvallisuudesta. Jokaiselle ohjaajalle määritellään vastuutehtävät leirin toteutuksessa.

6.5 Tiedottaminen

Heti koulujen alkaessa elokuussa lähetään alakoulujen neljäs-, viides- ja kuudesluokkalaisten opettajille ensimmäinen sähköpostiviesti tulevasta leiristä. Opettajat voivat siten jo ennakkoon informoida oppilaitaan.

Seuraavaksi käydään syyskuun alkupuolella jokaisessa koulussa kertomassa Lukuleiristä ja sen tarkoituksesta lukuharrastuksen edistämisessä. Samalla jaetaan oppilaille Lukuleirin hakulomakkeet (Liite 2). Lomakkeissa vaaditaan myös huoltajan suostumus nuoren osallistumisesta leirille, huoltajan yhteystiedot ja tiedot mikäli nuorella on esimerkiksi jokin allergia, sairaus tai lääkitys. Oppilaat voivat toimittaa täytetyt lomakkeet joko suoraan kirjastoon tai opettajalle, joka toimittaa ne sitten määräaikaan mennessä kirjastoon. Ilmoittautumisaikaa annetaan lokakuun alkuun saakka ja leirille voidaan ottaa korkeintaan 30 oppilasta. Päätettiin, että neljännen ja viidennen luokan oppilaat ovat etusijalla valittaessa leiriläisiä vuoden 2013 Lukuleirille. Mikäli osallistuja ilmoittautuu vähemmän kuin 30, voidaan mukaan ottaa mukaan kuudennen luokan oppilaita.

7 LUKULEIRIN OHJELMAN SUUNNITTELUA

Kun alkuvalmistelut on saatu tehtyä, alkaa varsinaisen leiriohjelman suunnittelu- ja organisointivaihe. Kun leirin järjestämiselle on saatu rahoitus kuntoon, teema on valittu, kirjailijavieras on tilattu ja sovittu, leirin ajankohta on päätetty sekä Lapin pelastusviranomaisen on myöntänyt luvan leirin pitämiseen, varsinaisen suunnittelu voidaan aloittaa. Nyt aletaan suunnitella leirin ohjelmaa tarkemmin ja sovittelaa aikatauluja. Yksityiskohtainen ohjelma suunnitellaan yhdessä henkilökunnan kanssa (Viljasalo 4.6.2013, keskustelu). Suunnitteluun on käytettävä riittävästi aikaa, sillä huolellisesti suunnittelemalla löydetään parhaat mahdolliset keinot tavoitteisiin pääsemiseksi.

Ohjelma kirjoitetaan paperille tarkkoine kellonaikoineen, jonka mukaan Lukuleiri on helppo toteuttaa. Ohjelmaan kuuluvat erilaiset leikit ja kilpailut.

Ruokailut

Leiriläisille varataan syötävää illaksi ja yöksi. Nuorten huoltajille ilmoitettiin, etteivät leiriläiset tarvitse omia eväitänsä vaan kirjasto huolehtii ruuasta. Laskettiin, että kolmellekymmenelle nuorelle tarvitaan 7 pussillista ruispaloja, 4 pussillista paahtoleipiä, 2 rasiaa voilevitettä, 2 isoa juustoa, noin kilo kinkkua, 5 kurkkua, 5 kiloa porkkanoita ja 3 kilo omenoita sekä 40 litraa mehua. Nuotiolle varataan makkaroita paistettavaksi, arviolta yksi makkara leiriläistä varten. Lisäksi on hankittava sinappia, kertakäyttömukeja ja lautasia. Ruuat voidaan hankkia vasta edellisenä päivänä ennen leirin alkua tai leiripäivänä ja silloin voidaan vielä tehdä hankinnoissa muutoksia leiriläisten tarkan lukumäärän mukaan.

Lauantaiaamun ruokailu järjestetään kunnanviraston ruokalassa. Aamiainen varataan hyvissä ajoin ennen leirin alkua. Ruokala sijaitsee samassa rakennuksessa kuin kirjasto, joten sinne siirtyminen on vaivatonta.

Toimenpiteet Lukuleirin aloituspäivänä

Lukuleirin vetäjät, joita on neljä, kaksi miestä ja kaksi naista, kokoontuvat kirjastolle perjantaina hyvissä ajoin ennen leirin alkua, jolloin kerrataan vielä leirin ohjelman aikataulua sekä sovitaan tarkemmin jokaisen toiminta- ja vastuualue leirin aikana. Avuksi saadaan neljä niin sanottua ”isoista” eli apuohjaajaa. Apuohjaajille annetaan myös omat tehtäväalueet, joihin heidän tulee keskittyä. Esimerkiksi tietokilpailun vetäminen on yksi apuohjaajien tehtävistä.

Leirin aikataulu (liite 1) on laadittu suhteellisen väljäksi mahdollisten muutosten varalta mutta kuitenkin niin tarkaksi, ettei toiminnassa jää niin sanottua ”tyhjää” aikaa. Aikaisempien leirien kokemuksista on opittu, että leiri on suunniteltava hyvin ja tekemiset on jaksoteltava vaihe vaiheelta. Leirin aikataulu on myös laitettava leiriläisten nähtäville.

Leirin alkamispäivänä hankitaan ruokatarvikkeet ja testataan uudestaan palovaroittimien toiminta. Myös makkaratikut veistetään etukäteen, koska nuotiopaikalla ei niitä ole olemassa eikä niitä haluttu jättää nuorten veistettäväksi. Myös voileivät tehdään etukäteen, samoin kuin välipalaksi tarkoitetut porkkanat ja omenat kuoritaan valmiiksi.

8 VUODEN 2013 LUKULEIRIN TOTEUTUMINEN

Leirille apuohjaajiksi valituista neljästä kahdeksaluokkalaisesta yksi ei päässyt tulemaan leirille, joten ohjaajia oli yksi suunniteltua vähemmän.

Lukuleiriläiset saapuvat

Ensimmäiset leiriläiset ilmestyivät kirjastoon hyvissä ajoin ennen leirin sovittua aloitusaikaa. Heille näytettiin tila, mihin jättää leiritarvikkeet. Nuoret odottivat kirjaston ulkopuolella, kunnes leiri alkoi kello 19. Leiriläisiä ei päästetty sisään liian aikaisin, sillä ohjaajat halusivat käydä leiriohjelman läpi ja sopia keskenään toiminnot ja vastualueet leirin aikana. Lukuleiri haluttiin aloittaa aikataulun mukaisesti, johon mennessä kaikki leirin ohjaajat olisivat valmiina omissa sovitussa työpisteissään.

Sovittiin, että yksi ohjaajista ohjaa leiriläiset sisään muutaman kerrallaan ja opastaa mihin riisutaan kengät, sillä kirjaston eteisaula on ahdas yli kolmenkymmenen nuoren henkilön yhtäaikaiseen sisääntuloon.

Kuva 1. Lukuleiriläisten kengät rivissä

Toinen ohjaajista oli ilmoittautumispisteessä vastaanottamassa leiriläisiä, sillä tarkka tieto leiriläisen määrästä on turvallisuuden kannalta tärkeää. Ilmoittautuneista oli tehty luettelo, johon merkittiin leiriläisten saapuminen paikalle. Yhtään nuorta ei jäänyt saapumatta leirille. Kolmas ohjaaja näytti leiriläisille paikan, mihin sai jättää tavarat. Yli kolmenkymmenen leiriläisen reppujen, makuupussien,

patjojen ja muiden tavaroiden määrä oli valtava. Neljäs ohjaajista opasti leiriläiset ryhmätilaan, johon he saivat riisua päällysvaatteet ja jossa apuohjaajat odottivat tehtävineen. Lukuleirin aikataulun mukaisesti kaikki leiriläiset saatiin kirjattua sisään.

Kuva 2. Lukuleiriläisten tavaroita

Lukuleirin ohjelma alkaa

Lukuleirin alussa leiriläiset ja ohjaajat esittäytyivät. Esittäytymisessä saatiin apua isoisilta, jotka vetivät leikin ”minun nimeni on Nella ja minä pidän...”. Kaikki leiriläiset ja ohjaajat istuivat lattialla piirissä. Jokainen nousi vuorollaan seisomaan, sanoi nimensä ja mistä asiasta pitää. Ne joka pitivät samasta kuin esittäytyjä, nousivat seisomaan.

Seuraava tehtävä oli muodostaa leiriläisistä seitsemän ryhmää. Näiden tuli suunnitella kertomus tai pieni tarina, jonka perusteella leiriläiset sitten tekisivät näytelmän. Tarina piti aloittaa siten, että ensin ryhmäläiset keksivät tarinalle otsikon, jonka jälkeen jokainen ryhmäläinen vuorollaan jatkoi tarinan kertomista lause kerrallaan. Ohjaaja kirjoitti ryhmäläisten kertoman tarinan paperille. Aikataulussa tähän varattu puolen tunnin tarinan suunnittelu- ja kirjoittamisaika oli riittävän pitkä.

Leiriläiset jaettiin seitsemään ryhmään, sillä ohjaajia ja apuohjaajia oli yhteensä seitsemän, jolloin saatiin yksi ohjaaja jokaiseen ryhmään. Ryhmiin tuli viidestä kuuteen leiriläistä ja ryhmäjako tapahtui leiriläisten etunimen alkukirjaimen mukaan. Esimerkiksi Aada, Aleks, Arttu, Atte ja Emilia muodostivat yhden ryhmän. Ryhmät jakaantuivat eri puolille kirjastoa, jotta toiset eivät kuulisi millaista tarinaa he suunnittelevat.

Kertomukset kerättiin yhteen ja jaettiin siten, että jokainen ryhmä sain jonkun toisen ryhmän kertoman tarinan luettavaksi ja sen jälkeen näyteltäväksi. Näytelmän suunnitteluun ja harjoitteluun annettiin aikaa puoli tuntia. Ohjaajat olivat apuna, kun ryhmät lukivat tekstejä. Käsin kirjoitettu teksti aiheutti jossain määrin vaikeuksia, joten näytelmien harjoitteluvaihe jäi osalta ryhmiä vähemmälle.

Näytelmien esitykset alkoivat aikataulusta hieman myöhässä. Jokainen ryhmä ehti kuitenkin harjoitella ainakin yhden kerran esitystään. Esitysten loputtua tarinat luettiin ääneen. Leiriläiset äänestivät parhaan kirjoitetun tarinan ja parhaan näytellyn tarinan.

Leiriläisille annettiin puoli tuntia aikaa etsiä kirjastosta itselleen majoittumispaikan, johon levittää makuualusta ja makuupussi sekä muut tavarat ja pukeutua lämpöisemmin. Seuraavana ohjelmanumerona oli nimittäin lähtö kävellen kodalle. Osa leiriläistä oli aikaisemmin jo päättänyt mihin hyllyn väliin asettautuisi majoittumaan. Hevosista pitävät tytöt valitsivat nuorten osastolta hevoskirjojen läheisyyden, fantasiakirjoista pitävä poikaryhmä majoittautui fantasiakirjojen eteen ja niin edelleen.

Kirjailijavieraan tapaaminen

Kaksi ohjaajaa lähti etukäteen Kolarin Saaren uimarannalla sijaitsevalle kodalle viemään ruokailutarvikkeita sekä sytyttämään nuotion. Leiriläiset lähtivät muiden ohjaajien mukana kävellen noin puolen kilometrin päässä olevalle kodalle. Kodalle piti kulkea pimeän metsäpolun kautta. Leiriläiset saatiin turvallisesti pysymään yhdessä ryhmänä, kun otettiin pitkä köysi, josta leiriläiset ja ohjaajat pitivät kiinni. Matkalla leiriläiset innostuivat laulamaan Elefanttimarssia. Osalla leiriläistä oli otsa- tai taskulamput mukana, kuten leirikutsussa oli kehoitettu.

Kodalla oli nuotio valmiiksi sytytettyinä, leivät, makkarat ja mehut aseteltuina pöydälle. Leiriläiset asettuivat nuotion ympärille odottamaan yllätysvieraan eli kirjailijavieraan saapumista. Vierasta odotellessa leiriläisiltä kyseltiin, tietävätkö he miksi tällainen leiri järjestetään. Vastauksia olivat esimerkiksi ”jotta innostuisimme lukemaa enemmän”, ”oppisimme tuntemaan kirjastoa”, ”tutustuisimme paremmin kirjastoon ja kirjastonhoitajiin”. Olipa vastausten joukossa myös toteamukset ”saisimme valvoa koko yön” sekä ”saisimme syödä herkkuja kirjastossa”.

Leiriohjelmassa oli merkintä yllätysvierasta, joka saapuu nuotiolle. Vieras saapui sovittuna aikana ja istui leiriläisen keskelle kodan penkille. Vierailijana oli paikallinen kirjailija ja tarinankertoja Uuttu-Kalle, joka tunnetaan Lapin tarinoiden kertojajana ja velhona. Leiriläiset kuuntelivat noin tunnin ajan Lapin kertomuksia hiljaisuuden vallitessa. Lopuksi leiriläiset saivat esittää Uuttu-Kallelle kysymyksiä.

Kuva 3. Uuttu-Kalle tarinoimassa

Makkaroiden paistaminen ja eväiden syöminen oli seuraavana ohjelmanumerona. Makkaratikkuja oli valmiina noin kolmekymmentä, joten paistaminen sujui melko nopeasti. Hiukan vaikeuksia aiheutti pimeys, joten ruokatarvikkeiden etsiminen oli hieman hankalaa. Leiriläisiä ei uskallettu päästää kodan ulkopuolelle, etteivät he katoa pimeyteen. Lopulta huomattiin valaista alue auton valoilla, näin toiminta kodalla oli helpompaa. Kaksi ohjaajaa jäi kodalle järjestämään paikkoja ja sammuttelemaan nuotiota, kun muut lähtivät paluumatkalle. Kirjastolle paluu sujui kuten kodalle meno pitkässä jonossa köydestä kiinni pitäen. Kirjastolla oltiin noin kello 23.30.

Yön aikana

Leiriläiset suurena toiveena oli leikkiä pimeänpiltoa eli taskulamppupiiltoa. Piiloalueeksi sovittiin ainoastaan kirjaston asiakaskäytössä olevat tilat. Valojen sammuttua leiriläiset piiloutuivat ja yksi leiriläinen etsi heitä taskulampun valossa. Pimeänpiltoa leikittiin tunnin verran, jonka jälkeen leiriläisten oli rauhoitettava omiin yöpymispaikkoihinsa. Kirjaston valot sammutettiin, ja ohjaajat kiersivät toivottamassa leiriläisille hyvää yötä.

Jotkut leiriläisistä majoituivat makuupusseihinsa ja lukivat siellä kirjoja taskulampun valossa. Muutamat ryhmittivät keskenään kirjaston hyllyjen väliin ja kertoivat juttuja sekä tarinoita toisilleen. Lopulta osa leiriläisistä nukkui ja osa valvoi, jotkut koko yön ja muutamat nukkuivat muutaman tunnin. Apuohjaajat valvoivat koko yön ja ohjaajat saivat parin tunnin lepotauon aamuyöllä. Yöllä jotkut leiriläiset innostuivat kirjoittamaan kirjasuosituksia (liite 4), jotka myöhemmin julkaistiin Luoteis-Lappi – nimisessä paikallislehdessä. Ohjaajat kirjoittivat ja tulostivat yön aikana leiriläisille Lukuleiridiplomit (Liite 5).

Leiriläisille oli tarjolla porkkanoita, omenia, kurkkua, voileipiä ja mehua, joita he yöllä kävivät usein syömässä. Samalla he saattoivat jäädä juttelemaan ohjaajien kanssa leiristä ja kertomaan millainen heidän ihanneleiri voisi olla. Ohjaajat kirjasivat toiveita ylös. Useimmiten esiintynyt toive oli, että Lukuleiri kestäisi kaksi yötä. Unelmien lukuleirillä olisi myös ”julkisvieras, enemmän ohjelmaa ja leikittäisiin paljon. Hyvää ruokaa ja luettavaa olisi paljon ja leirillä olisi luotettavat avustajat. Pojille ja tytöille olisi omat leirit ja leirillä olisi vain viides- ja kuudesluokkalaisia. Leirillä järjestettäisiin diskot ja olisi kivaa ja jänniä juttuja. Olisi tarjoilupöytä aamulla ja kaikki valvoisivat niin, ettei tarvitsisi rajoittaa äänenkäyttöä. Kaikkien halukkaiden pitäisi päästä mukaan leirille”. Suurin toive oli kuitenkin, että myös seuraavana vuonna järjestetään Lukuleiri.

Aamulla

Aamuherätys oli hiukan jälkeen kello 7. Aamupala oli varattu kunnanviraston ruokalasta, johon pääsee valtuustosalin kautta. Valtuustosali oli varattu leirin ajaksi Lukuleirin käyttöön. Loputkin leiriläisistä heräsivät ja yhdessä lähdettiin aamiaiselle. Aamupalan jälkeen oli vielä ohjelma- ja tietokilpailu, jossa aiheena olivat sadut, tarinat ja kertomukset (Liite 3). Leiriläiset saivat itse valita ryhmät. Osa halusi osallistua tietokilpailuun yksin. Kilpailijoille jaettiin kysymyslomakkeet ja he saivat käyttää vain kirjoja etsiessään vastauksia. Internetiä ei saanut käyttää apuna. Aikaa vastata näihin 20 kysymykseen annettiin puoli tuntia. Ryhmät jakaantuivat ympäri kirjastoa tekemään tehtävää.

Yksi ohjaajista tarkasti vastaukset ja sillä aikaa leiriläiset jakaantuivat kahteen ryhmään, joissa leikittiin apuohjaajien johdolla. Lopuksi julkistettiin tietokilpailun oikeat vastaukset ja kolme parhaiten vastannutta ryhmää. Eniten oikeita vastauksia saaneen ryhmän jäsenet palkittiin kirjapalkinnoilla. Parhaiten oikeita vastauksia sai poikaryhmä, joka tiesi kahdestakymmenestä kysymyksestä kuusitoista.

Lopuksi leiriläisille jaettiin Lukuleiridiplomit ja heiltä kyseltiin mielipiteitä leiristä. Leiri päättyi kello 10, jolloin enää muutama leiriläinen odotti kotiin hakijaa.

Leirin päätteeksi

Apuohjaajia kiitettiin ja he esittivät toiveensa päästä myös seuraavana vuonna leiriohjaajiksi. Kirjaston tyhjennettyä ohjaajat jäivät pari tunniksi järjestämään ja siivoamaan kirjastoa. Leiriläiset olivat etsineet luettavaa yöpymispaikkansa viereen ja jättäneet ne joko lattialle, pöydille, hyllyn kulmille tai palautusvaunuun. Karamellipapereita, sipsipusseja ja limsapulloja löytyi hyllyn alta. Samalla ohjaajat keskustelivat leirin tapahtumista ja leiriläisten odotuksista, toiveista ja ajatuksista.

9 YHTEENVETO

Opinnäytetyömme tekemisen alkuvaiheessa pohdimme lukemisen merkitystä ja lukemisharrastuksen vähenemistä varsinkin nuorten poikien kohdalla. Kirjaston merkitys lukutaidon ja lukemisen edesauttajana on huomattava. Pohdimme, miten saisimme nuoret käyttämään kirjastoa enemmän ja innostumaan lukemisesta. Koulun ja kirjaston perinteinen yhteistyö, joka käsittää eri luokka-asteille pidettävät kirjastonkäytön opetukset ja tiedonhaun- ja tiedonhallinnanopetukset sekä kirjavinkkaustilaisuudet eivät yksin riitä houkuttelemaan nuoria kirjallisuuden pariin.

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella ja järjestää nuorille neljäs-, viides- ja kuudesluokkaisille kirjastossa pidettävä yön yli kestävä Lukuleiri, jonka ajankohdaksi sovittiin koululaisten syysloman alku. Leiriläiset todennäköisesti valvovat leirillä koko yön ja nukkuvat seuraan päivän, jolloin vuorokausirytmisi saattaa mennä sekaisin. Syysloman aikana leiriläiset ehtivät ”toipua” leirin rasituksista.

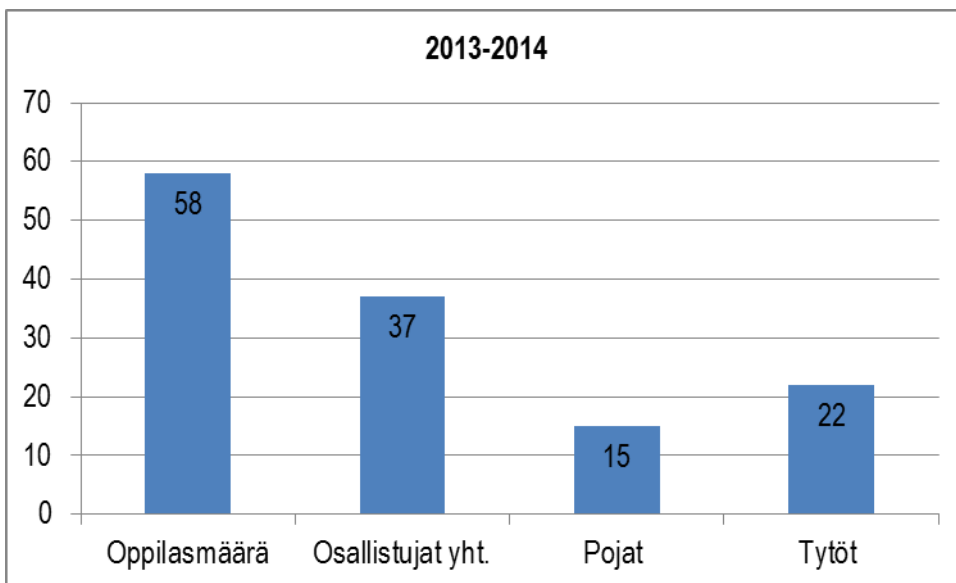
Lukuleirin kohderyhmäksi valittiin neljäs-, viides- ja kuudesluokkalaisten eli kymmen-, yksitoista- ja kaksitoistavuotiaat nuoret. Kriittisempänä ryhmänä lukuharrastuksen jatkuvuuden kannalta pidetään juuri näitä yhdeksän-kymmenenvuotiaita nuoria. Jos ikäryhmälle ei anneta tarpeeksi luettavaa, saattaa lukuharrastus korvautua jollain muulla harrastuksella. (Kirstinä 2001, 19-20.)

Lukuleiri onnistui mielestämme erittäin hyvin. Etukäteisvalmisteluihin ennen leirin alkamista kului yllättävän paljon aikaa. Iltapalatarvikkeiden hankkiminen kaupasta ja esimerkiksi leiriläisten iltapalan valmistaminen ja makkaratikkujen veistäminen vei enemmän aikaa kuin oli suunniteltu mutta nekin saatiin tehtyä ajoissa ennen leirin alkua. Nämä toimenpiteet kannattaa tehdä jo edellisenä päivänä, jolloin leiripäivänä voitaisiin keskittyä paremmin leirin toimintaan. Leirin alkamispäivänä varmistettiin myös varauuskäytien toimivuus, ettei niiden edessä ole kulkemista haittaavia esteitä, esimerkiksi kirjalaatikoita.

Lukuleirille tehtiin tapahtumakäsikirjoitus eli aikataulu. Aikataulussa kerrottiin tarkat ajankohdat ohjelmankululle, esimerkiksi milloin lähdetään ulos kodalle, mitä siellä tulee tapahtumaan ja milloin sieltä palataan kirjastolle takaisin. Tapahtuman onnistumisen kannalta tarvitaan yleensä yksi henkilö johtamaan toteuttamista. Hänen tulee hallita tapahtuma ja tuntea sen järjestämiseen osallistuvien henkilöiden taidot, jotta hän voi jakaa tehtäviä kaikkien ohjaajien ja apuohjaajien kesken.

Lukuleirille tulee tehdä suunnitelma miten jatketaan, jos yksi tai useampi ohjaajista esimerkiksi sairastuu hiukan ennen leirin alkamista tai leirin aikana. Miten leiri pystytään viemään läpi, joudutaanko Lukuleirin ohjelmaa supistamaan vai joudutaanko peräti koko leiri lopettamaan. Koska nuorelle voi sattua tai tapahtua leirin aikana sellainen tilanne, että vanhempaan tai huoltajaan tarvitaan ottaa yhteyttä, tulee leirin ohjaajalla olla vanhemman/huoltajan yhteystiedot saatavilla.

Lukuleirit ovat saaneet jo nyt hyvin innostuneen vastaanoton, joten tiedottaminen Lukuleiristä hoituu osittain leiriläisten itsensä toimesta. Lukuleirit toimivat itsessään houkuttelevina tilaisuuksina ja informaatio niiden luonteesta ja tarkoituksesta on opettajien, vanhempien ja nuorten keskuudessa tiedossa. Tämänvuotinen Lukuleiri ”houkutteli” yhteensä 37 nuorta, joista poikia oli 15. Kaiken kaikkiaan noin 64 % Kolarin kunnan neljänsien ja viidensien luokkien oppilasmäärästä osallistui leirille, joten Lukuleiri sai todella innostuneen vastaanoton koululaisten keskuudessa.

Kuvio 6. Oppilasmäärä Kolarin kunnan peruskoulun 4-5-luokilla lukuvuonna 2013-2014 verrattuna (Pieskä 22.11.2013, sähköpostiviesti) Lukuleirin osallistujamäärään

10 POHDINTA

Lastenkirjastotyötä on tehty jo pitkään ja sitä pidetään tärkeänä. Nuoret ovat jääneet vähemmälle, ja he ovat ikään kuin väliinputoja ikäryhmä. Usein heitä pidetään joko ”ongelma-asiakkaina” tai ainakin he ovat haastavia asiakkaita. Tällä Lukuleirillä haluttiin saada nuoret vakuuttumaan, että he ovat aivan yhtä tärkeitä ja tervetulleita kirjaston asiakkaiksi kuin kaikki muutkin.

Ainakin tähänastisten kokemusten mukaan Lukuleireillä on ollut paljon vaikutusta osallistujien tuntemiseen kirjastosta ja kirjastohenkilöstöstä. Nuoret ovat oppineet tuntemaan ”kirjastotädit” paremmin, nyt he rohkenevat lähestyä meitä helpommin ja heidän on helpompi kysyä apua ja neuvoja. He ovat huomanneet, että kirjastossa on monenlaista aineistoa ja se on kaikkien saatavissa. Sekin on tärkeää, että nuoret otetaan mukaan kirjastopalvelujen ja –tilojen suunnittelussa ja kirjastosta tehdään myös nuorille kohtaamispaikka.

Mielestämme olemme onnistuneet Lukuleirin toteuttamisessa hyvin, sillä olemme saaneet positiivista palautetta sekä Lukuleirille osallistuneilta nuorilta että heidän vanhemmiltaan. Olemme olleet tyytyväisiä poikien innokkaaseen mukana oloon leireillä. He ovat osallistuneet leirille yhtä innokkaasti kuin tytöt. Yhtenä onnistumisen merkinä pidämme sitä, että useat kuudesluokkalaiset leiriläiset ovat olleet pettyneitä, kun he eivät voineet osallistua leirille enää seitsemännellä luokalla. Jotkut heistä ovat sitten ilmoittautuneet niin sanotuiksi ”isoisiksi” leirille.

Nuoret ovat usein jo edellisen Lukuleirin päättyessä tiedustelleet, milloin seuraava Lukuleiri järjestetään. Lukuleiristä on jo muodostunut eräänlainen brändi Kolarin kunnassa. Lukuleiri on viime vuosina järjestetty peruskoulun neljäs-, viides- ja kuudesluokkalaisille oppilaille. Vuoden 2013 Lukuleiri päätettiin rajata koskemaan vain neljäs- ja viidesluokkalaisia, koska ”pelkäsimme”, että leirille ilmoittautuvien nuorten määrä tulee olemaan liian suuri. Kirjaston tilat ja ohjaajien määrä rajoittaa leiriläisten lukumäärää. Neljä ohjaajaa apuohjaajineen kykenee huolehtimaan ja valvomaan noin 30 nuoren turvallisuudesta ja viihtyvyydestä.

Lukuleirin aikana pienenä ongelmana koettiin leiriläisten äänekäs kielenkäyttö varsinkin yö aikaan. Ohjaajat olisivat halunneet rauhoittaa yön niin sanotuksi hiljaiseksi ajaksi. Onneksi ohjaajat olivat varautuneet tähän suunnittelemalla ylimääräistä ohjelmaa juuri tällaisia tilanteita varten. Esimerkiksi musiikkiosastolla pidettiin yöllä kilpailija ja leiriläiset tekivät erilaisia tehtäviä.

Eri teemojen vaihtelu Lukuleirillä on osoittautunut onnistuneeksi ratkaisuksi. Vuoden 2013 Lukuleirin teemana olivat sadut, kertomukset ja tarinat. Tämän teeman ympärille oli helppo sitten alkaa suunnitella erilaista ohjelmaa. Lukuleirin kustannuksia saadaan pienemmiksi, jos kirjailijavieras saadaan leirille vaikkapa Lapin maakunnan alueelta. Tänä vuonna kirjailijavieras saatiin kotipaikkakunnalta Kolarin kunnasta ja hän oli Kalervo Uuttu, taitelijanimeltään Uuttu-Kalle.

Ennen leirin alkamista sovitut ennakkotoimet saatiin suoritettua suunnitelman mukaisesti. Teemaan sopiva kirjailijavieras saatiin varattua leirille. Etukäteen käytiin katsomassa kirjailijavieraan esiintymispaikka ja tarkka ajankohta esiintymiselle. Vierailija oli mukana katselmuksessa ja hän myös suunnitteli esiintymisaikataulua.

Lukuleirin ajankohta ennen syysloman alkua osoittautui sopivaksi. Leirille ilmoittautui 37 nuorta, mikä oli hiukan enemmän kuin alussa oli suunniteltu otettavaksi mukaan. Päädettiin, että kaikki neljäs- ja viidesluokkalaiset hyväksytään leirille, sillä olisi ollut vaikeaa päättää, ketkä jäävät ulkopuolelle. Kaikille kouluille lähetettiin yhtä aikaa ilmoittautumislomakkeet, joissa oli viimeinen ilmoittautumispäivä. Osa nuorista palautti lomakkeen jo samana päivänä kirjastoon. Jotkut opettajat palauttivat kaikki ilmoittautumislomakkeet yhdessä. Yksi kuudesluokkalainen hyväksyttiin poikkeuksena mukaan.

Seuraavan Lukuleirin teemaa on alettava miettiä hyvissä ajoin, jotta valitun teeman ympärille saadaan koottua onnistunut ohjelmakokonaisuus. Tapahtuman teeman tulee houkutella osallistujia ja sen tulee jäädä helposti mieleen. Teemoja voidaan löytää esimerkiksi kaunokirjallisuuden genreistä eli kirjallisuuden lajityypeistä, tietokirjallisuuden sisällöistä, musiikin ilmiöistä, vuodenaajoista tai vaikkapa juhlapyhistä. Teeman tulee olla näkyvissä läpi koko tapahtuman, jotta saadaan aikaan mieleenpainuva elämys leiriläisille sekä ohjaajille.

Opinnäytetyö prosessina oli vaativa ja aikaa vievä. Koska opinnäytetyön tekijöitä oli kaksi ja me asumme eri paikkakunnilla, toinen Kolarissa ja toinen Rovaniemellä, yhteydenpitoimme tapahtui pääasiassa puhelimen, sähköpostin ja iLinc -etäopetusjärjestelmän kautta. ”iLinc – järjestelmä on oppimisjärjestelmä, jossa reaaliaikainen opiskelu, vuorovaikutus ja yhteistoiminta ovat mahdollisia internetin välityksellä” (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2013, hakupäivä 5.12.2013). Kirjoitimme opinnäytetyötä yhdessä myös Kolarissa ja Rovaniemellä, sillä kahdenkeskiset keskustelut ja tapaamiset opinnäytetyön eteenpäin viemiseksi olivat tärkeitä. Toiminnallinen opinnäytetyö toteutustapana aiheutti jonkin verran hankaluuksia, sillä oikean muodon löytäminen raportoinnille oli haasteellista. Myös kahden tekijän aikataulujen yhteen sovittaminen tuotti jossain määrin haasteista.

Sisällön tuottaminen, raportin koostaminen ja oikean kieliasun löytäminen onnistui alkuvaikeuksien jälkeen kuitenkin vaivattomasti.

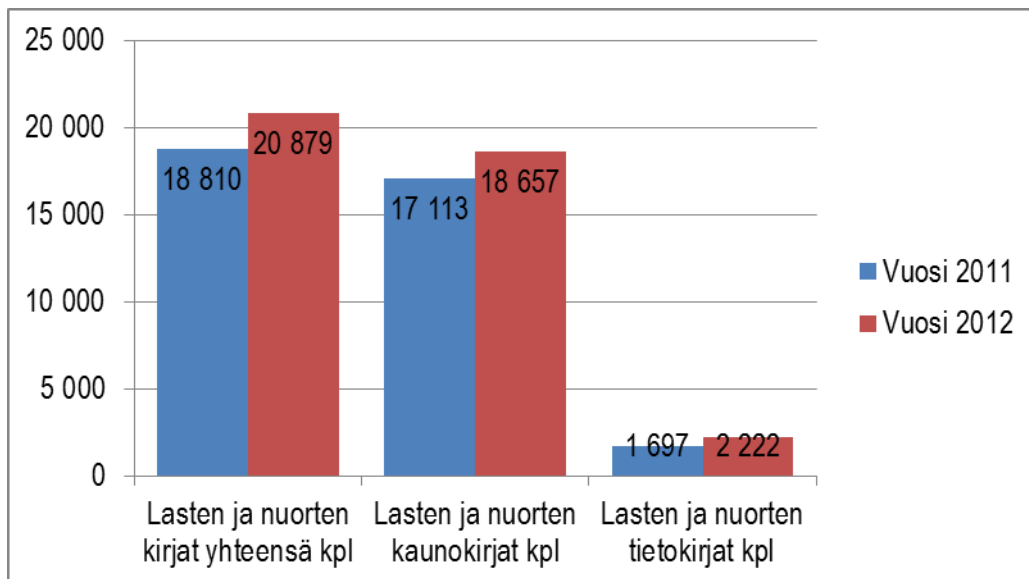
Aloitimme opinnäytetyön viitekehyksen kirjoittamisen alkukesällä 2013. Teoriaosan perusteluihin käyttämämme lähteet ovat suurimmaksi osaksi painettuja ja suomalaisia. Lähteitä on mielestämme tarpeeksi. Opinnäytetyön tietoperustan kirjoittaminen oli antoisaa, sillä löysimme monia kiinnostavia ja työn kannalta tärkeitä lähteitä. Lähteiden läpikäymiseen ja niiden karsimiseen meni yllättävän paljon aikaa. Totesimme, että hyvä kirjastoalan tuntemus auttoi meitä lähteiden etsimisessä.

Toiminnallinen osuus Lukuleirin toteuttamisessa oli antoisinta koko opinnäytetyöprosessissa. Ammatillisen kehittymisen kannalta hyvä asia oli, että opinnäytetyö oli vahvasti sidoksissa työelämään eli lasten ja nuorten lukuharrastuksen lisäämiseen. Lukuleirin aikana ja sen jälkeen olemme kohdanneet iloisia lukemisesta hyvin kiinnostuneita ja innostuneita nuoria.

Mielestämme onnistuimme toteuttamaan sekä Lukuleirin järjestämiselle että opinnäytetyölle asetetut tavoitteet. Lukuleirin järjestäminen vahvisti käsitystämme leirin tarpeellisuudesta lukuharrastuksen lisäämisessä. Opinnäytetyön tekeminen vaati myös tekijöiden hyvää yhteistyökykyä.

Nuorille tarkoitettu Lukuleiri on mielestämme tärkeä osa kirjaston toimintaa, jota tulee kehittää ja ylläpitää tulevaisuudessakin. Positiivisena Lukuleirin tuloksena olemme havainneet, että lasten ja nuorten kävijämäärät ovat lisääntyneet Kolarin kunnankirjastossa huomattavasti parin viime vuoden aikana.

Onnistumisen merkinä pidämme myös sitä, että Kolarin kunnankirjastossa lasten ja nuorten kirjojen lainausluvut ovat nousussa. Kuviosta 7 ilmenee, että vuoden 2012 lasten ja nuorten kauno- ja tietokirjojen lainaukset ovat nousseet verrattuna vuoteen 2011. Uskomme, että lainausmäärien kasvuun on vaikuttanut Lukuleirien järjestäminen.

KUVIO 7. Kolarin kunnankirjaston lasten ja nuorten kirjojen lainaustilastoja vuosilta 2011 ja 2012 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2011 & 2012, hakupäivä 5.12.2013)

Lukuleirillä oli aistittavissa sellainen lämmin ilmapiiri, joka syntyy silloin, kun sekä ohjaajat että leirille osallistuvat nuoret ovat innolla ja täydellä sydämellä mukana leirillä. Tämän ansiosta on innostavaa aloittaa uuden Lukuleirin suunnittelu.

LÄHTEET

Alameri-Sajama, R. 2007. Tervetuloa sitten aikuisina! Nuoret kirjaston asiakkaina. Teoksessa R. Alameri-Sajama (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Kustannus, 12-20.

Heikkilä-Halttunen, P. 2013. Aikuisellakin on tarinan tarve. Onnimanni (2), 24-25.

Heinonen, A. 2011. Kirjastokasvatusta ja mediakasvatusta - katsaus kirjaston ja koulun yhteistyöhön. Hakupäivä 18.8.2013 <http://mediakasvatus.kirjastot.fi/kirjastojen-kouluysteisty%C3%B6>.

Iiskola-Kesonen, H. 2004. Mitä, miksi, kuinka?: käsikirja tapahtumajärjestäjille. Helsinki: Suomen Liikunta ja Urheilu ry.

Isaksson, K. 2010. Kauhea Yökirjasto Lehmosssa. Kontiolahden kunta. Hakupäivä 21.5.2013 <http://www.kontiolahti.fi/fi/?ID=1989&event=view&eventID=311>.

Kirstinä, L. 2001. Odysseus tekstien merelle: lukemisen muodonmuutokset Jukolasta nyky-Suomessa. Teoksessa T. Korolainen (toim.) Kirjaseikkailu: lasten ja nuortenkirjallisuuden opas. Helsinki: Tammi, 15-22.

Kiuas, S. 2012. Kirjallisuuden projektit kirjastoissa. Helsinki: Avain.

Koivu, I. 2013. Mitä mies? Kirjastolehti 106 (2), 12-15.

Lukukeskus – Läscentrum ry. 2011. Näin tilaat kirjailijan. Hakupäivä 21.5.2013 <http://www.lukukeskus.fi/nain-tilaat-kirjailijan/>.

Lukulampun valossa –hanke. 2013. Kaikenkokoisia Yöpellejä pitkin poikin kirjastoa ja nuokkaria. Hakupäivä 15.11.2013 <http://lukulampunvalossa.fi/category/kaamostapahtuma/>.

Nuorisotutkimusseura ry. 2013. Lasten mediabarometri 2013. Hakupäivä 4.10.2013 <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/mediabarometri>.

Nurminoro, R. 2002. Kolarin pääkirjasto 20 vuotta – Historiikki. Esite.

Opetusministeriö 2000. Suomi (o)saa lukea: tietoyhteiskunnan lukutaidot -työryhmän linjaukset.
Opetusministeriön työryhmien muistioita 2000:4.

Opetusministeriö 2009. Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015. Yleiset kirjastot. Kansalliset strategiset painoalueet. Opetusministeriön julkaisuja 2009:32.

Pieskä, S., toimistonhoitaja, Kolarin kunta. Vs. Koululaisia. Sähköpostiviesti sirpa.tolonen@kolari.fi
22.11.2013.

Pietilä, K. 2011. Yökirjastot –elämyksellistä lastenkirjastotyötä Maskussa. Turun ammattikorkeakoulu.
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2013. Opiskelijalle. Käytännön työkaluja. ILinc. Hakupäivä
5.12.2013 <http://www.ramk.fi/fi/Opiskelijalle/Kaytannon-tyokaluja/iLinc>.

Rovaniemen kaupunginkirjaston Facebook. 2013. Hakupäivä 15.11.2013
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.391726337590969.90719.173086319454973&type=3>.

Satokangas, K., kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, Kolarin kunnankirjasto. 2013. Keskustelu 20.5.2013.

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2011. Perustilastot. Kolari. Hakupäivä 5.12.2013
<http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2011T2N273>.

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2012. Perustilastot. Kolari. Hakupäivä 5.12.2013
<http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2012T2N273>.

Suoninen, A. 2013. Lasten mediabarometri 2012: 10-12 vuotiaiden tyttöjen ja poikien mediankäyttö.
Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 2013:62. Hakupäivä 4.10.2013
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/lastenmediabarometri2012.pdf>.

Taivalkosken kunta 2013. Tapahtumakalenteri. Kirjaseikkailuleiri. Hakupäivä 27.10.2013
<http://www.taivalkoski.fi/eman/ShowEvent.phx?eid=eman.12550>.

Tampereen kaupunki 2012. Perusopetus. Kirjastotoimi. Koulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelma 2012-2015. Hakupäivä 16.11.2013

http://laatuakirjastoon.wikispaces.com/file/view/Koulun_ja_kirjaston_yhteistyosuunnitelma_Tampere_2012.pdf.

Tilastokeskus 2009. Ajankäyttötutkimus. Kulttuuri- ja liikuntaharrastukset 1981-2009. Lukeminen. Hakupäivä 6.12.2013 http://www.stat.fi/til/akay/2009/03/akay_2009_03_2011-05-17_kat_004_fi.html.

Tilastokeskus 2013. Kuntien avainluvut. Kolari. Hakupäivä 4.12.2013
<http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/273.html>.

Tyrväinen, J. 2011. Asiakkaat kirjastopalvelujen arvioijina – asiakaspalautteen anti jatkuvalle kehittämiselle. Teoksessa P. Almgren & P. Jokitalo (toim.) Kirjasto 2012: asiakkaan asialla. Helsinki: Avain, 158-182.

Viljasalo, K., kirjastovirkailija, Kolarin kunnankirjasto. 2013. Keskustelu 4.6.2013.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Yoshizawa, K., osastonjohtaja, Kokkolan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto. 2013. Puhelinhaastattelu 16.11.2013.

klo 19:00	Lukuleiriläiset saapuvat kirjastoon ja heidät ohjataan ensin ilmoittautumispisteeseen, jonka jälkeen leiriläiset vievät reput, makuupussit ym. tavarat niille määrättyihin paikkoihin.
klo 19:15	Leiriläiset kokoontuvat kirjaston vieressä olevaan valtuustosaliin yhteiseen tilaisuuteen eli esittäytymiseen. Esittäytymisessä käytetään jotain leikkiä, esimerkiksi etunimeen yhdistetään samalla kirjaimella alkava adjektiivi.
klo 19:30	Leiriläiset jaetaan kolmeen tai neljään ryhmään, jotka he yhdessä suunnittelevat tarinaa tai kertomusta. Tarina on ns. jatkokertomus, jossa yksi aloittaa kertomuksen ja toiset vuorollaan jatkavat tätä tarinaa. Leirin vetäjät ja apuohjaajat kirjoittavat kertomuksen paperille.
klo 20:00	Leiriläiset lukevat kertomukset toisille ja tarinat jaetaan niin, että jokainen ryhmä saa jonkun toisen ryhmän tarinan, josta he tekevät pienen näytelmän. Näytelmä voi olla pantomiimi-esitys.
klo 20:30	Leiriläiset esittävät sitten oman ryhmänsä näytelmät.
klo 21:00	Leiriläiset valitsevat kirjastosta yöpymispaikkansa, levittävät makuualustat ja makuupussit omalle paikalleen. Leiriläiset pukevat lämpimät ulkoiluvaatteet ylleen.
klo 21:30	Lähtö Kolarin Saaren uimarannan kodalle illanviettoon. Matkaa noin 0,5 km. Leiriläiset ja ohjaajat kulkevat kodalle köydestä kiinni pitäen, jotta kukaan ei eksy joukosta.
klo 21:50	Laavulla makkaranpaistoa ynnä muuta. Yllätysvieras (Uuttu-Kalle) saapuu klo 22.15 ja kertoo Lapin tarinoita ja kertomuksia.
klo 23:00- 24:00	Paluu kirjastolle kävelleen köydestä kiinni edelleen pitäen. Hiljaisuus kirjastossa, valot sammutetaan. Leiriläiset lukevat tai kertovat toisilleen tarinoita taskulamppujen valossa. Osa leiriläisistä nukkuu, osa valvoo.
klo 7:00	Herätys ja aamutoimet. Tavaroiden pakkaamista.
klo 7:30	Aamupala kunnanviraston ruokalassa.
klo 8:30	Tietokilpailu: aiheena sadut, tarinat, kertomukset. Leiriläiset jaetaan joukkueisiin.
klo 9:00	Tietokilpailun tulokset julkaistaan ja voittajat palkitaan kirjapalkinnoilla.
klo 9:30	Loppukommentit: leiriläiset kertovat ohjaajille, oliko leiri heidän mielestä onnistunut, mikä oli mieleenpainuvinta, mitä uutta he toivoisivat leiriltä, millainen olisi unelmien Lukuleiri. Yhdessä ideointia.
klo 10:00	Leiri loppuu, leiriläiset saavat Lukuleiridiplomin ja lähtevät kotiin.
klo 10:30	Leirin vetäjät kirjaavat yhteen leirin tapahtumat ja odotukset, toiveet ja ajatukset.
klo 12:00	Kirjasto tyhjenee.

ETSINTÄKUULUTUS!

Etsimme 10-12 –vuotiaita (4-6 –luokkalaiset) rohkeita, lukemisesta pitäviä nuoria!

Oletko valmis viettämään yösi kirjastossa? Majoittumaan hyllyjen väliin makuupussissa? Kuuntelemaan kirjavinkkausta ja oikeaa kirjailijaa? Jos vastaat kyllä, niin olet juuri oikea osallistumaan Lukuleirille!

Tule siis mukaan ja ilmoittaudu alla olevalla lomakkeella! Vietä yö kirjastossa, opettele kertomaan kavereillesi kirjoista, ikuista suosikkikirjasi tarina paperille, tapaa oikea kirjailija ja lähde seikkailuretkelle toisten urheiden kanssa. Rahaa et tarvitse ja ruokaakin on tarjolla. Leiriä varten sinun tarvitsee vain lukea jokin kirja, josta pidät ja jota haluaisit suositella toisillekin. Yöpymistä varten tarvitset makuupussin ja makuualustan.

Lukuleiri järjestetään Kolarin kirjastossa **11. - 12.10.2013**. Leiri alkaa perjantaina kello 19 ja päättyy lauantaina viimeistään kello 10. Teemme perjantaina sään salliessa retken Kolarinsaaren kodalle, joten myös ulkoiluun soveltuvat varusteet on syytä ottaa mukaan. Leirille otetaan korkeintaan 30 osallistujaa, joten pidähän kiirettä ilmoittautumisen kanssa 😊

Etusijalla ovat neljäs- ja viidesluokkalaiset!

Lisätietoja saat Sirpalta Kolarin kirjastosta puh. 040 489 5317

Leikkaa tästä

Kyllä, pidän tarinoista ja olen lukuhuvinen. Ilmoittaudun tietysti mukaan (ja vanhempanikin ovat sitä mieltä ja allekirjoittavat lupalomakkeen).

Annan luvan _____ osallistua Lukuleirille.

Huomioitavaa

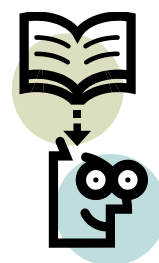
(esim. allergiat, lääkitys): _____

Huoltajan allekirjoitus

ja nimen selvennys: _____

Huoltajan puhelinnumero: _____

(Palauta lupalappu opettajallesi tai Kolarin kirjastoon viimeistään maanantaina 7.10.)

Tietokilpailukysymyksiä Lukuleirillä 2013: Sadut, tarinat ja kertomukset

1. Kuka söi pikkukarhun puuron, istui tämän tuolilla ja nukkui tämän sängyssä?
_____
2. Kuka kirjoitti Liisan seikkailuista ihmemaassa?
_____
3. Mikä Pinocchiolla kasvoi kun hän valehteli?
_____
4. Kuka käveli seitsemän peninkulman saappailla?
_____
5. Mitkä eläimet Pillipiipari lumosi soitollaan?
_____
6. Mihin paha noita lopulta joutuu sadussa Hannu ja Kerttu?
_____
7. Kuka kohtasi hurjan kykloopin?
_____
8. Kuka on Sherlock Holmesin apuri?
_____
9. Kuka kiipesi pavunvartta pitkin taivaaseen?
_____
10. Kuka kirjoitti sadun pienestä merenneidosta?
_____
11. Keiden matkassa Nils Holgersson matkusti läpi Ruotsin?
_____
12. Kuka kertoi urheista hobbiteista trilogiassaan Taru Sormusten Herrasta?
_____
13. Kuka väitti käyneensä kuussa, ratsastaneensa tykinkuulalla ja pelastaneensa 10 000 ihmistä kalan vatsasta?
_____
14. Kuka tutustui Tyyris Tylleröön?
_____
15. Mikä lintu oli ruma ankanpoikanen?
_____
16. Kuka oli kyttyräselkäinen Quasimodo?
_____
17. Mihin Gulliver pelastautui haaksirikon jälkeen?
_____
18. Mitä Peter Pan ei tahtonut tehdä?
_____
19. Moneltako Tuhkimon tuli lähteä juhlista?
_____
20. Mikä eläin pukeutui lampaiden vaatteisiin?
_____

Kaksi Lukuleirin aikana kirjoitettua kirjasuosittelusta Luoteis-Lappi -lehdessä 24.10.2013.

Kirjasto suosittaa

**Lin Hallberg:
Suuri seikkailu, Sinttu**

Elinalla on synttärät. Hän saa Inkalta, hänen ratsastuksenopettajaltaan, yhden yön vaelluksen. Elina lähtee vaellukselle Linnean ja äitinsä kanssa. Yöllä he nukkuvat teltassa. He heräävät, kun joku kolistelee ulkona. Sinttu oli päässyt irti ja oli mennyt syömään heiniä, mutta Inka ei saanut tietää siitä.

Palaute: Oli hyvä kirja ja vähän jännittävä.
Suosittelen: Hevoshulluille ja sarjaa lukeneille.
Aada Valkonen

J.K.Rowling: Harry Potter ja kuoleman varjelukset

Tämä on viimeisin Harry Potter -sarjan kirja. Se on jännittävä, ja siinä tapahtuu vaikka mitä. Harry joutuu moniin vaaroihin ystäviensä kanssa, ja he myös selviytyvät yhdessä. Elokuvia on yksi enemmän kuin kirjoja. Minun suosikkihahmo kirjoissa on tyttö nimeltä Hermione. Tämä kirja on minun lempparini koko sarjasta.

Suosittelen Harry Potter -kirjoja tytöille sekä pojille, jotka pitävät fantasiasta ja seikkailusta.
Roosa Hietanen

Kirjoittajat ovat 5.-luokkalaista ja osallistuivat Kolarin kirjaston Lukuleirille 11.-12. lokakuuta.

LUKULEIRIDIPLOMI

Tämä diplomi on myönnetty Sinulle

osallistumisesta Kolarin kunnankirjaston järjestämälle **Lukuleirille**
11.-12.10.2013. Lukuleirillä oli teemana tarinat ja tarinan kerronta. Uttu-Kalle
vieraili leirinuotiolla kertomassa tarinoita Lapin noidista, shamaaneista ja
velhoista. Lukuleirin aikana yövyttiin makuupusseissa kirjaston hyllyjen välissä sekä
luettiin kirjoja taskulampun valossa yöllä ja järjestettiin tietokilpailuja.

Kolarissa 12.10.2013

Markku Halvari Kyösti Satokangas Sirpa Tolonen Kyllikki Viljasalo

YLEISÖTILAISUUDEN PELASTUSSUUNNITELMA

Suunnitteluvaihe perustuu valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011 3§) ja pelastuslakiin (379/2011 16 §)

Pelastuslaki (379/2011) 16 § Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, tilaisuuden järjestäjän on laadittava pelastussuunnitelma.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Niiden perusteella määritellään tilaisuuden turvallisuusjärjestelyt sekä tilaisuuden toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ja tilaisuuteen osallistuvalla yleisöllä annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. Alueen pelastusviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat alueen pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, alueen pelastusviranomainen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Alueen pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Alueen pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysviranomaiselle. Räjähdeiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena tulee ilmoittaa etukäteen alueen pelastusviranomaiselle siten kuin asiasta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yleisötilaisuuksista ja tapahtumista, joihin on laadittava yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 3 § Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Pelastuslain 16 §:ssä tarkoitettu yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on laadittava yleisötilaisuuteen tai tapahtumaan, jossa:

- 1) arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä;
- 2) käytetään avotulta, ilotulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita taikka erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja;
- 3) tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta; tai
- 4) tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille.

Jos samaa yleisötilaisuutta tai tapahtumaa varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan pelastuslain 16 §:n 2 momentissa säädetty suunnitelman sisältöä koskevat seikat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa.

Pelastuslaitoksen tulee antaa neuvontaa yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman laadinnasta.

1. YLEISÖTILAISSUUDEN YLEISTIEDOT

1.1 Tilaisuuden nimi	
1.2 Tilaisuuden järjestäjä (Yhteystietoineen)	
1.3 Järjestämisaika (Paikan nimi ja osoite)	
1.4 Ajankohta ja aukioloajat	
1.5 Selvitys tilaisuudesta (Lyhyt selvitys tilaisuuden luonteesta: alkoholitarjoilu, pyrotekniikka, savut, pimennyksien käyttö, vaaralliset esittelytuotteet)	
1.6 Arvioitu yleisömäärä (Yleisön laatu, liikuntarajoitteisuus tms.)	

2. TILAISSUUDEN ONNETTOMUUSRISKITEKIJÄT JA NIIDEN ENNALTAEHKÄISY SEKÄ TOIMENPITEET ONNETTOMUUDEN SATTUESSA (Huom!räjähteyms.)

RISKITEKIJÄ 1	
ENNALTAEHKÄISY	
PELASTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 2	
ENNALTAEHKÄISY	
PELASTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 3	
ENNALTAEHKÄISY	
PELASTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	

RISKITEKIJÄ 4 ENNALTAEHKAISY PELSTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 5 ENNALTAEHKAISY PELSTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 6 ENNALTAEHKAISY PELSTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 7 ENNALTAEHKAISY PELSTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 8 ENNALTAEHKAISY PELSTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	
RISKITEKIJÄ 9 ENNALTAEHKAISY PELSTAMISTOIMENPITEET (erillinen toimintaohje)	

3. JÄRJESTÄVÄ HENKILÖSTÖ JA HEIDÄN YHTEYSTIEDOT TILAIUUDEEN AIKANA

Tehtävä	Nimi tai (lukumäärä)	Puh. nro
3.1 Tilaisuuden johtaja (henkilö joka vastaa koko tapahtumasta)		
3.2 Turvallisuudesta ja onnettomuustiedotamisesta vastaava		
3.3 Rakenteista vastaava		
3.4 Järjestyksen vastuuhenkilö sekä valvojat (määrä ja koulutus)		
3.5 Ensiavun vastuuhenkilö sekä henkilöstö (määrä ja koulutus)		
3.6 Pelastustoiminnan ja alkusammutuksen vastuuhenkilö sekä henkilöstö (määrä ja koulutus)		

4. TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

Asia	Selvitys järjestelyistä (tarvittaessa viittaus karttaliitteeseen)
4.1 Alkusammutuskalusto/ mahdollinen pelastus- ja raivauskalusto (määrä, laatu ja sijoitus)	
4.2 Ensiapuvalineisto ja ensiapupaikka	
4.3 Kokoon-tumis-/evakuointipaikka	
4.4 Poistumistiet tapahtuma-alueelta (reitit joita pitkin yleisö poistuu onnettomuustilanteessa) Erillinen kartta tai pohjakuva	
4.5 Sisäinen hälyttäminen (Yleison varoittaminen ja henkilökunnan hälyttäminen)	
4.6 Pelastustiet (reitit joita pitkin pelastusajoneuvot pääsevät kohteeseen, pelastushenkilöstön opastuspaikka) Erillinen kartta tai pohjakuva	

5. MUUTA HUOMIOITAVAA

Asia	Selvitys järjestelyistä (Tarvittaessa viittaus karttaliitteisiin)
5.1 Pysäköintijärjestelyt	
5.2 Suunnitelman ja turvallisuusjärjestelmän saattaminen henkilöstön tietoon	
5.3 Muut turvallisuusjärjestelyt	

6. LIITTYMINEN ALUEEN PELASTUSTOIMEEN

6.1. Pelastuslaitos (yhteyshiedot)	
6.2 Avun saapuminen kestää arviolta	
6.3 Hätänumerot	Pelastuslaitos, ambulanssi, poliisi 112 Myrkytystietokeskus 09 471977, 09 4711

Pelastussuunnitelma on toimitettava pelastusviranomaisen hyväksyttäväksi kaksi viikkoa ennen yleisötapahtumaa.

Pelastusviranomaiselle on varattava tilaisuus tarkastaa yleisötapahtuman turvallisuusjärjestelyt ennen tapahtuman aloittamista.

Allekirjoitukset ja nimen selvennykset:

Aika ja paikka	Tapahtuman johtaja
Tapahtuman turvallisuudesta vastaava	Pelastusviranomainen

LIITTEET

1. **Karttaliite**, josta selviää alkuammatuskaluston paikat, ensiapupaikat ja ensiapuvälineiden sijoituspaikat, kokoontumis-/evakuointipaikat, poistumisreitit alueelta, sähköpääkytkin, pelastustiet, lähialueen pysäköintijärjestelyt sekä esiintymislavan ja yleisön paikat ja muu tarpeellinen informaatio.
2. **Ohje hätäilmoituksen tekemisestä, Ohje yleisön varoittamisesta, henkilökunnan hälyttämisestä ja pelastustoiminnan aloittamisesta.** Nämä ohjeet on oltava näkyvillä ravintolassa, virvokkeiden myyntipisteissä ja muissa tarpeellisesti katsottavissa paikoissa.

Kivilompolo, M. 2010. Olipa kerran lapset yötä kirjastossa. Luoteis-Lappi 37 (35), 9.

Torstaina 9. syyskuuta 2010

LUOTEIS-LAPPI

9

Olipa kerran lapset yötä kirjastossa

Marja Kivilompolo

KOLARILAISTEN lasten maahanpäästä ja -alasta olivat lauantaina erillisenä paikkana, kun 4-6-luokkalaisten yötä kirjastossa.

Yölläkin taustalla oli halu nostaa lapsia esille monien kirjojen parin, sillä lasten lukemista on keksitty koko maassa.

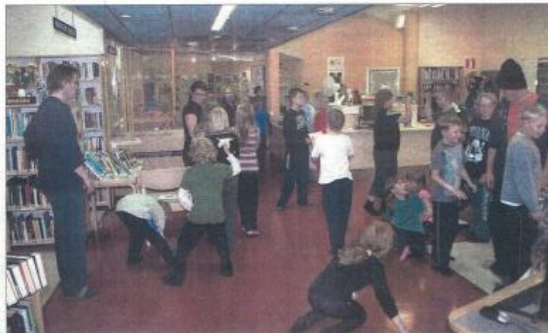
Leiritä kirjoja läheisimpiin asuunsa tavalla, kuten kirjainkäsittelyllä. Siinä paikalla oli kirjainkirja Marja-Leena Mäkelä luki lapsoille ohjelmaa hänen valitsemistaan kirjoista ja lopetti tarinan ilmeensä puolesta. Sen, mitä sitten tapahtui, lapsi saati esille lukemalla kirjaa. Koviin muista kirjasta Mäkelä ei ehtinyt esitellä, sen sijaan hän opetti aiheesta kiinnostuneita lapsia viikkunsaunassa kirjainkäsittelyä.

Paikalle saatiin myös kirjailija Mika Wickström, joka kertoi lapsille työstään ja siitä, kuinka hän oli löytänyt kirjoittamisen. Lisäksi kirjastossa harjoitettiin taitoja, kun kuvaamataidon opettaja ja opettaja Petrus Luukkainen opetti leikkilapsia kirjoittamaan. Kirjoittamisen ohjelmassa oli myös piirtämistä, värittämistä ja leikkimistä. Lapsot olivat innokkaita piirtämään ja leikkimään myös toisten mallin. Piirrokset päättyivät kirjaston seinille ja paperit saivat nauttia ilon, kun lapset tekivät niistä leikkokirjoja ja leikkimään niitä pikin kirjaston käytävällä.

Päivän mahtui myös uutuus Saaren luontopolilla sekä pöytäkirjojen.

Kirjastonjohtaja **Stenpa Tolonen** kertoi yllätyksestä leiritä suositusta.

– Me ajattelimme, että jos muutama illoittain kahdeksasta kymmeneen lästä,

Hyötytyötä ei ollut tunteakaan, kun 24 lasta oli yleisillä kirjastossa. Sekä lapset että kirjaston työntekijät pääsivät tutustumaan toisiinsa paremmin, mikä lähdettiin vartioinnin työstä.

niin olemme hyötyneet, ja sitten näitä tullaan. Se oli aivan mahtava, hän kertoo. Iltojen yllätyksiä oli myös se, että leiritä osallistui 17 poikaa. Kirjoitus sai hyvät palautuksia myös vanhemmilta, jotka olivat tykkäneet leiri-iltoista. Leirin järjestäminen nosti ilmi uusia asioita. Lapsot kertoivat, kuinka mukava oli nähdä kirjaston täällä ja -seidat muuttamaan kun vain tulin tänne. Työntekijät olivat samaa mieltä, päivän aikana he tutustuivat paremmin toisiinsa lapsien välillä. Vuokauden lisäksi he saivat kiitosta kohteliansuhteista ja käytöstä.

Pikin kirjastossa leivittä-

mat lapset viettivät aikansa esimerkiksi pullonpöytätyössä pelaten. Siinä olemme saivat kirjaston työntekijät ja toimittajat, kun ehdotettiin leikkimään. Kirjastossa kiertävissä lasten käsissä löytyi muusoiden elämäkertoja, kalastus- ja rakentamis lehtiä, satukirjoja ja lausukirjoja. Tärkeintä tuntuu olevan kasvun kassan yhdessä oleminen. Paikalla oli myös kylläköiden oppilaita, joten lapset saivat tulla tilaisuuden tutustua paremmin myös muiden koulujen oppilaisiin. Lapsot olivat varustautuneet leiritä hyvin, jollakin oli mukanaan omat kahvit, joita he

jälkikäteen vakuoi koko yön. Disipliini jälkeen kirjaston valot sammuvat, kun lapset haastuvat leikkimään kirjastossa. Vaikka kirjoitus on kaikkien tulla paikalle, lapset toivoivat, että kirjastosta käyvästi useampi kirjastossa. – Tärkeintä olisi, että hailla on helppo tulla kirjastoon ja lausua mailla ja tulla tutustumaan meille, Tolonen sanoo. *

Hyötytyötä kirjastolle vartioinnin ja kirjastossa käden avulla. Tärkeintä mahtui kirjastossa, kun lapset tekivät ja kokosivat pikin normaalisti nimen rauhallista kirjastoa.

Ella Valkonen, 9, tunnustautuu hevosihäkkäsi, joten hevoskirjat ovat hänelle mielenkiintoisia. Viikkunäkö hevoskirjojen laususta tui on ystävä 20 senttiä pikä. Sen sijaan kotoisaa arvoajankirjoja ei hänen laususta tui tui. Kirjoitettiin parasista olivat kirjat ja kaverit, joihin leiritä pikä tutustumaan paremmin.

Emilia Penttinen, 10, käy ahkerasti kirjastossa, joihin mukautuu tarjuttu erään Neiti Elinä - ja hevoskirjoja, joihin hänen suosio hahmojen ovat kirjan päähenkilö. Emilia miettii leiri on hyvä asia, sillä siellä lapset saavat olla yhdessä ja lukea kirjoja. Hän jättää kuitenkin pienempien lasten kirjat hyödyn, sillä niitä hän ei tykkää lukea.

Katri Lantto, 11, otti kirjastoon mukaansa oman kirjan sekä mukana lukemaan urheilu. Hänelle mielenkiintoisia luitteita ovat kaunokirjat, suosikkikirja on nuorille lukijoille tui Nightmare room-sarjan Älä unohda minua. Arvoista asiasta kertovat kirjat eivät häntä jätke kiinnostaa vaan kirjasto pitää okei jännittävää.

Jere Rauhala, 10, pitää kaunokirjoja ja jännitysarjoista. Sen sijaan rakkausromaanit kirjat ja sarjakuvat eivät kukaan hänen lukemistaan. Jere sanoo, ettei käy kirjastossa kovin usein, mutta silloin kun käy, hän lukee kaikkia, mikä vain kiinnostaa. Mukaan lähtee muutakin kuin vain kirja.

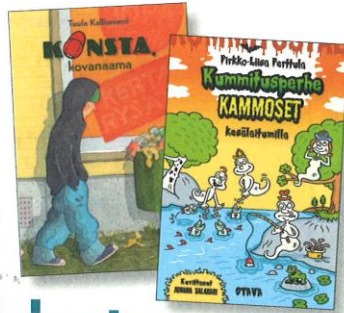
Nella Hietanen, 11, suosikkikirjoja on Roald Dahlin Mikit. Lukemista hän lukee kirjastosta, mutta enimmäkseen kirjastosta. Kirjastossa käydessään hän käyttää myös nettiä. Nella lukee mielellään kaunokirjoja ja vitsejä.

Niiniluoto, M. Lukuleirillä yövyttiin kirjastossa. Vinski (4), 20.

Lukuleiri

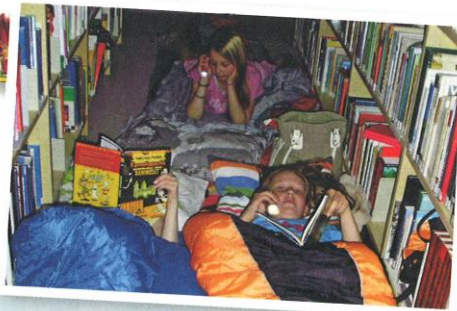
Lukuleirillä yövyttiin kirjastossa

Teksti Mikko Niinen

Kolarin kirjastossa järjestettiin lukuleiri syyskuussa. Kolari sijaitsee Lapissa Ruotsin rajalla. Leiriläisiä ilmoittautui 34 kolarilaista koululaista, iältään 9–12-vuotiaita. Leirillä tutustuttiin tarinoihin kaverikirjavinkkauksen ja piirtämisen keinoin. Kirjailijavierana oli **Mika Wickström**.

Lapset lukivat aivan vapaasti mieleisään kirjoja hyllyistä. Lukuleirin tarkoitus oli tehdä tarinoiden lisäksi kirjastoa tutuksi. Monelle mieleenpainuvinta taisikin olla yöpyminen kirjaston hyllyjen välissä kavereiden kanssa. Ahkerimmat lukijat jaksoivat valvoa aamukuuteen saakka. ♦

Meidän koulustamme lukuleirillä olivat minä, Ronja, Pinja, Bella, Jouna ja Pauli. Kävelimme myös Kolarin luontopolulla.

Leirillä vastasimme viiteen kysymykseen. Ne olivat: mikä on Peppi Pitkätossun hevosen nimi, missä Homer on töissä, mitä orava syö, mikä on nuotio latinaksi ja mikä on Kapteeni Kalsarin oikea nimi.

Illalla olimme taskulamppupiilosta. Minä keksin parhaimman piilon kaapin päältä. Löysin salaoven, mikä vei henkilökunnan huoneeseen.
Konsta Vaattovaara 3. lk.

Minua jännitti mennä lukuleirille. Olin mummolassa. Laitoin kypärän päähäni ja istuin pyöräni satulaan. Kun olin ajanut pyörällä kirjastoon, menin kertomaan nimeni, jotta he tiesivät, että olen osallistunut. Jätin repun sinne, missä olivat isäni ja äitini jättämät makuualustat ja makuupussit.

Odotin, että muut leiriläiset tulevat lukemaan kanikirjoja. Kun kaikki leiriläiset olivat tulleet kirjastoon, menimme kokoontumissaliin, jossa puhuttiin kirjavinkkauksesta. Lopulta 5.- ja 6.-luokkalaiset tekivät kirjavinkkausta. 3.- ja 4.-luokkalaiset tekivät toistiansa muutokuvan.

Illalla me kaikki leikimme taskulamppuhippaa. Se oli todella, todella kivaa!
Pinja Tiensuu 4. lk.

Luontopolulla saatiin makkaraa. Minä, Pinja ja Ronja vastasimme kaikkiin kysymyksiin oikein. Lukuleirillä sain uusia ystäviä. Yksi niistä oli Verna.

Me saimme myös mennä pizzalle. Minä sain tosi ison pizzan, jota en jaksanut edes syödä kokonaan.

Bella Brunsteiner 3. lk.

Lukuleirillä olimme yhtä kivaa leikkiä. Siinä oli ajanottaja ja malli, joka teki jonkin asennon. Muiden piti piirtää se. Oli

vain viisi minuuttia aikaa.

Me myös luimme. Jotkut leikkivat pullonpyöritystä. Konsta löysi henkilökunnanhuoneen. Siellä oli kaksi nukkea. Ne olivat pelottavia. Toinen nukkeista oli musta mies.

Minä ja Bella nukuimme vierekkäin. Oli tosi, tosi kivaa!

Ronja Vaattovaara 3.lk.

1. Mitä järjestetään, kenelle ja miksi järjestetään
  - tavoitteet
2. Tapahtuman talousarvio
  - ulkopuolinen rahoitus (avustukset) vai oma rahoitus
  - menot (matkakulut, kirjailija, ruoka, palkinnot)
3. Tapahtuman järjestäjät ja toteuttajat
  - tapahtuman johtaja/vastuhenkilö/tapahtuman vetäjä
  - muut roolit ja vastuut
4. Tapahtuman teema
  - esiintyjät, vierailijat ym.
5. Tiedottaminen
  - sähköpostitiedote kouluille
  - käynnit kouluilla
  - ilmoittautumislomakkeet
6. Tapahtuman ajankohta
  - milloin leiri järjestetään
  - tilojen varaaminen, myös varalle
  - onko vuosittain jatkuva vai kertaluonteinen
7. Tapahtuman turvallisuus
  - pelastussuunnitelma
  - vakuutukset
  - muut turvallisuusasiat
8. Suunnittelu
  - ohjelma, tarkka aikataulu Lukuleirille
  - riskianalyysi
9. Toteutus
  - leirin läpivieminen
  - loppusiivous, leiriläiset apuohjaajineen mukana
10. Päättäminen
  - arviointi
  - kehittämisideat